

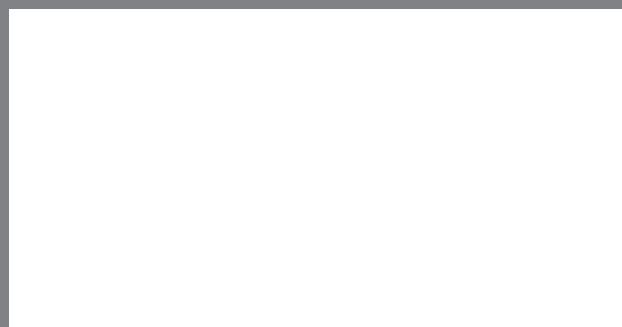
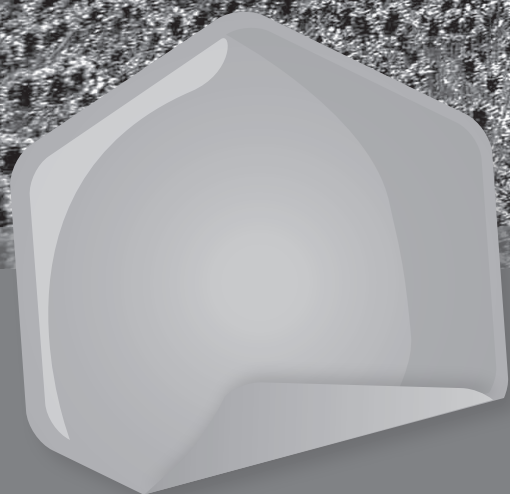
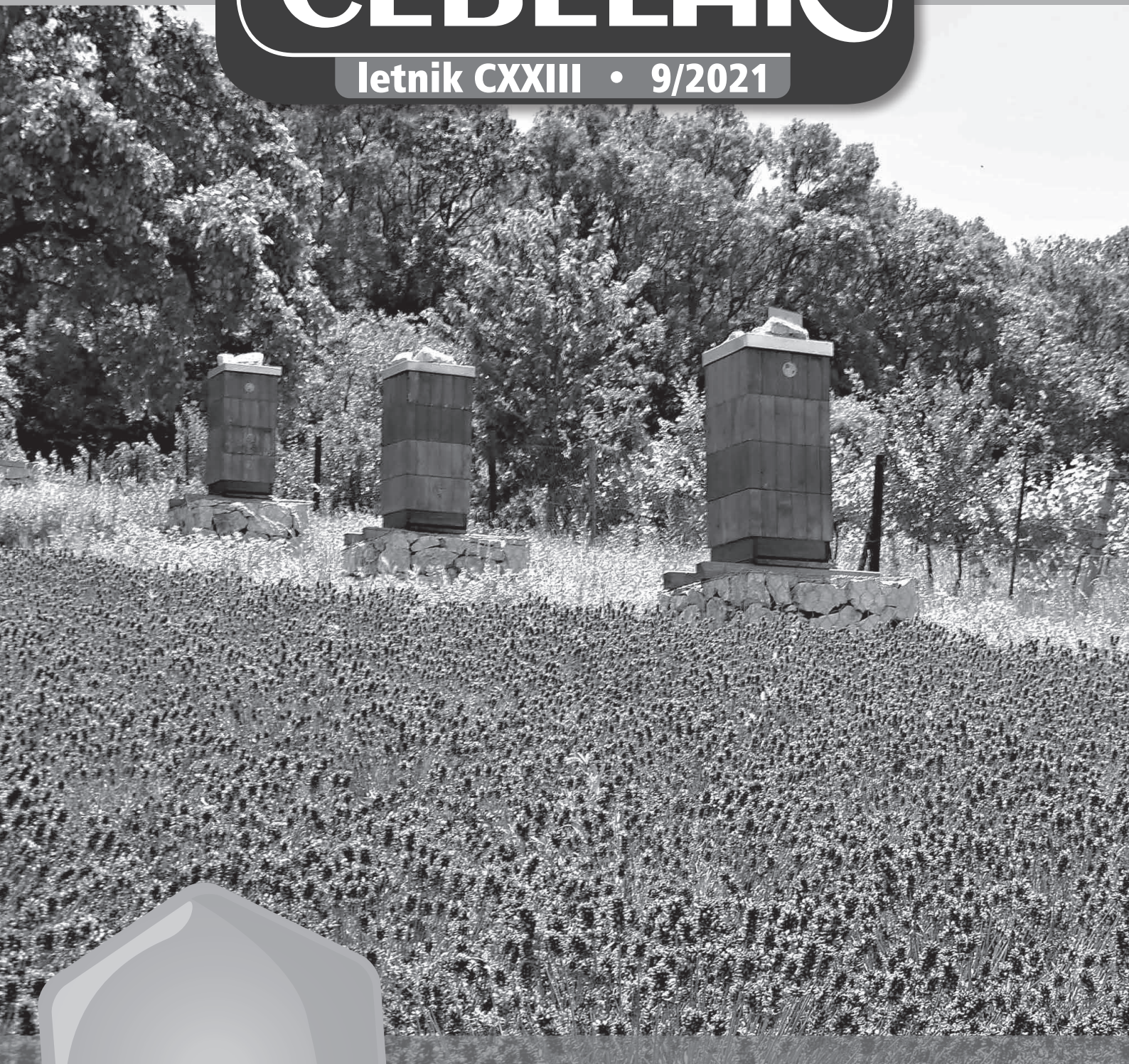

Slovenski ČEBELAR

letnik CXXIII • 9/2021

Peter Pavel Glavar
1721–1784

Seznam terenskih svetovalcev Javne svetovalne službe v čebelarstvu po Sloveniji

Okoliš	Priimek	Ime	Stik	Občine
Gorenjski	Markič	Janez	030/604 028 031/365 021	Kamnik, Komenda, Lukovica, Medvode, Mengeš, Moravče, Trzin, Cerklje na Gorenjskem, Gorenja vas - Poljane, Kranj, Naklo, Preddvor, Šenčur, Žiri
	Pintar	Tomaž	030/604 052 041/602 540	Bled, Bohinj, Gorje, Jesenice, Jezersko, Kranjska Gora, Radovljica, Škofja Loka, Trzič, Železniki, Žirovnica
Celjski	Jernej	Andrej	030/604 064	Bistrica ob Sotli, Dobje, Kozje, Podčetrtek, Radeče, Rogaška Slatina, Rogatec, Šentjur pri Celju, Šmarje pri Jelšah, Store
	Babnik	Peter	030/604 060 041/211 295	Celje, Dobrna, Laško, Slovenske Konjice, Tabor, Vitanje, Vojnik, Zreče, Žalec
	Podrižnik	Franc	030/604 068	Braslovče, Gornji Grad, Ljubno, Luče, Mozirje, Nazarje, Polzela, Prebold, Rečica ob Savinji, Solčava, Šmartno ob Paki, Šoštanj, Velenje, Vrankso, Hrastnik, Trbovlje, Zagorje
Podravske	Čuš	Martin	030/604 071	Cerkvenjak, Cirkulane, Destnik, Dornava, Gorišnica, Hajdina, Juršinci, Kidričevo, Majšperk, Makole, Markovci, Ormož, Podlehnik, Ptuj, Središče ob Dravi, Starše, Sveti Andraž v Slovenskih goricah, Sveti Tomaž, Trnovska vas, Videm, Zavrč, Žetale
	Kitak	Stanislav	030/604 075 041/864 166	Benedikt, Duplek, Hoče - Slivnica, Kungota, Lenart, Lovrenc na Pohorju, Maribor, Miklavž na Dravskem polju, Oplotnica, Pesnica, Poljčane, Rače - Fram, Ruše, Selnica ob Dravi, Slovenska Bistrica, Sveta Ana, Sveta Trojica v Slovenskih goricah, Sveti Jurij, Šentilj
Ljubljanski	Borštnik	Branko	030/604 002 031/336 905	Dobrepolje, Dol pri Ljubljani, Grosuplje, Ig, Ivančna Gorica, Škofljica, Velike Lašče, Vodice, Sodražica, Ribnica, Loški Potok
	Marinko	Roman	030/604 008	Borovnica, Brezovica, Dobrova - Polhov Gradec, Domžale, Horjul, Ljubljana, Log - Dragomer, Logatec, Vrhnika
Primorski	Adrijan	Seljak	041/728 469 030/360 900	Bovec, Cerkno, Kanal ob Soči, Kobarid, Tolmin, Nova Gorica, Brda, Miren - Kostanjevica, Renče - Vogrsko, Šempeter - Vrtojba, Ajdovščina, Idrija, Vipava, Komen
Obalno-kraški	Babič	Klavdijo	030/604 036	Ankaran, Divača, Hrpelje - Kozina, Izola, Koper, Piran, Sežana
Obalno-kraški, notranjski	Anželjc	Rajko	030/604 041	Ilirska Bistrica, Loška dolina, Pivka, Bloke, Cerknica, Postojna, Bloke
Dolenjski	Kobe	Franc	041/940 606	Dolenjske Toplice, Mirna, Mirna Peč, Novo mesto, Straža, Trebnje, Žužemberk, Litija, Šmartno pri Litiji
Dolenjski, posavski	Sajtl	Vinko	030/604 053	Mokronog - Trebelno, Šentjernej, Šentrupert, Škocjan, Šmarješke Toplice, Brežice, Kostanjevica na Krki, Krško, Sevnica
Pomurski	Madjar	Jakob	041/720 481 041/598 356	Apače, Cankova, Gornja Radgona, Gornji Petrovci, Grad, Hodoš, Kobilje, Križevci, Kuzma, Moravske Toplice, Murska Sobota, Puconci, Radenci, Rogašovci, Sveti Jurij ob Ščavnici, Salovci, Tišina
	Tratnjek	Franc	030/604 084 041/606 013	Beltinci, Črenšovci, Dobrovnik, Lendava, Ljutomer, Odranci, Razkrižje, Turnišče, Velika Polana, Veržej
Koroški	Goričan	Janko	030/604 085 041/332 698	Dravograd, Muta, Podvelka, Radlje ob Dravi, Ribnica na Pohorju, Vuzenica
	Praper	Pavel	030/604 087	Črna na Koroškem, Mežica, Mislinja, Prevalje, Ravne na Koroškem, Slovenj Gradec
Belokranjski	Milinkovič	Dušan	030/604 090	Črnomelj, Kočevje, Kostel, Metlika, Osilnica, Semič

Podatki za stik Veterinarske fakultete – Nacionalnega veterinarskega inštituta:

Enota Murska Sobota, Noršinska cesta 35, 9000 Murska Sobota: 02/534 82 18, 031/622 730.

Monika Kozar, dr. vet. med., 02/534 82 18, 031/622 730, monika.kozar@vf.uni-lj.si.

Enota Maribor, Karantanska ulica 37, 2000 Maribor: mag. Vida Lešnik, dr. vet. med., 02/228 37 38, 041/645 792, vida.lesnik@vf.uni-lj.si.

Ljubljana, Inštitut za patologijo, divjad, ribe in čebele, Gerbičeva 60, 1000 Ljubljana: Lucija Žvokelj, dr. vet. med., 01/477 93 71, 041/650 158, lucija.zvokelj@vf.uni-lj.si in Barbara Hočevar, dr. vet. med., 01/477 93 71, 030/706 449, barbara.hocevar@vf.uni-lj.si.

Enota Celje, Trnovljaska cesta 1, 3000 Celje: Alenka Jurič, dr. vet. med., 03/428 16 35, 041/900 005, alenka.juric@vf.uni-lj.si.

Enota Novo mesto, Šmarješka cesta 2, 8000 Novo mesto: Anita Vraničar Novak, dr. vet. med., 07/332 51 17, 041/649 495, anita.vranicarnovak@vf.uni-lj.si.

Enota Nova Gorica (pisarna Koper), Ulica 15. maja 17, 6000 Koper: Suzana Skerbiš, dr. vet. med., 05/936 67 70, 041/645 763, suzana.skerbis@vf.uni-lj.si.

Enota Nova Gorica, Pri hrastu 18, 5000 Nova Gorica: mag. Ivo Planinc, dr. vet. med., 05/338 37 00, 041/740 805, ivo.planinc@vf.uni-lj.si.

Enota Kranj, Kranjska cesta 16, 4202 Naklo: mag. Mira Jenko Rogelj, dr. vet. med., 04/277 06 20, 041/645 769, mira.jenkorogelj@vf.uni-lj.si.

Septembrska ponudba – AKCIJA

Septembra imamo na Čebelarški zvezi Slovenije v **akcijski ponudbi** naslednje artikle. Vsa naročila sprejemamo na tel. št.: 01/729 61 00 ali na e-naslov: ines.zunic@czs.si. **Pri nakupu trgovskega blaga imajo člani ČZS 10 % popusta.**

Telovniki: 35,20 EUR
– 10 % = 31,70 EUR

Žig čebelice: 11,00 EUR
– 10 % = 9,90 EUR

Kapa s ščitkom: 8,70 EUR
– 10 % = 7,80 EUR

Pridelava in predelava
voska: 4,34 EUR
– 10 % = 3,90 EUR

Knjižica Značilnosti
slovenskega medu: 2,70 EUR
– 10 % = 2,43 EUR

Knjiga Medovite rastline

Čebelarška zveza Slovenije je izdala obsežno knjigo avtorja dr. Trajčeta Nikoloskega z naslovom Medovite rastline. Knjiga na 366 straneh podrobno opisuje skoraj 200 medovitih rastlin, ki jih najdemo v Sloveniji in so z vidika čebelarstva zelo pomembne. Knjiga je shematično urejena glede na čas cvetenja rastlin od spomladi do jeseni. Poleg opisa rastlin knjigo bogatijo slikovite fotografije cvetočih rastlin, kar nam bo v veliko pomoč pri njihovem prepoznavanju v naravi. Cena knjige je 24,99 EUR in jo lahko naročite v tajništvu ČZS (ines.zunic@czs.si ali 01/729 61 00).

Tajništvo ČZS

Čebelarška zveza Slovenije nadgrajuje člansko izkaznico ugodnosti

Vsi člani Čebelarške zveze Slovenije boste s člansko izkaznico v prihodnje deležni še več ugodnosti pri raznih ponudnikih blaga in storitev.

Ugodnosti za člane omogočajo:

- Anton Ciglič, s. p.,
- Apartmaji Isabella Kustići (otok Pag),
- Apartmaji Stanka Komparak (otok Korčula),
- Api Kon-takt, d. o. o.,
- BeeConn tehnice,
- Belokranjski hram, d. o. o.,
- Camp Omišalj (otok Krk),
- Camp Straško (otok Pag),
- Čebelarški center Maribor, Jana Pušnik Pokrivač, s. p.,
- Čebelarstvo Pislak Bali,
- Čebelarstvo Vogrinčič,
- Čebelji raj Noč,
- Kmetijska zadruga Šaleška dolina, z. o. o.,
- Eldema elektronika, Srečko Lavrič, s. p.,
- Kipgo, d. o. o.,

- Kokos Agency, d. o. o.,
- Liburnia Riviera Hotels (Opatija),
- Majskaj, d. o. o.,
- Marjan Dolinšek, s.p.,
- Medium, d. o. o.,
- Muzeji radovljiske občine,
- Peter Potočnik, s. p.,
- PC Doktor, Luka Dobovičnik, s. p.,
- Prva osebna zavarovalnica, d. d.,
- Sabina Pirš, s. p., Gostišče pri čebelici,
- Slovenia Eco Resort,
- Šport hotel Pokljuka,
- Štefan Šemen, s. p.,
- Terme Snovik,
- Trajnice Golob Klančič,
- Turistično čebelarstvo Pavlovič,
- cenejša samoplačniška usposabljanja ČZS in 10-% popust na trgovsko blago.

Vsi ponudniki blaga in storitev so objavljeni na naši spletni strani, kjer je opisana tudi oblika ugodnosti: www.czs.si/content/X9. V Slovenskem čebelarju bomo mesečno dopolnjevali seznam ponudnikov storitev ugodnosti.

Dan medu v kulinariki

FESTIVAL MEDU

Sobota, 18. september 2021

Čebelarski center Gorenjske v Lescah ob 10. uri

- 10.00 Med, medene jedi in pijače ter Slovenija – Evropska gastronomska regija 2021 • Janez Bogataj**
- 12.00 Čbelčkova učna ura mešanja medenih koktajlov, doživite eksplozijo okusov iz čebeljega panja • Kavarna Panj**
- 15.00 Apiterapija v slovenskem čebelnjaku • Karl Vogrinčič**

DEGUSTACIJE

11.00 – 16.00 Medeno kosilo: pečena rebrca z medom, pražen krompir z medeno čebulo, čičerika v omaki z mariniranim tofujem, sladica s suhim sadjem in medenim prelivom • **Gostišče Draga**

11.30 Ajdova kaša z gobami in zeliščno smetanovo omako, medena skutna krema z malinami in praženc z jabolčno čežano. Obogateno s cvetličnim, lipovim in akacijevim medom • **Marija Arh Ivanšek, SGTŠR.**

SPREMLJEVALNI PROGRAM

- **TRŽNICA** čebeljih pridelkov in izdelkov
- **USTVARJALNE DELAVNICE**
- **DEGUSTACIJA RAZLIČNIH VRST MEDU**
- **MEDENE PIJAČE, KAVA IN ČAJ Z MEDOM**

Druge spremljevalne dejavnosti:

www.czs.si ali **www.cricg.si**

Udeležba na dogodku bo možna za osebe, ki izpolnjujejo pogoje PCT oz. pogoje tedaj veljavnega odloka o začasni omejitvi zbiranja ter upoštevajo vsa higienska navodila oziroma priporočila NIJZ-ja.

Slovenski ČEBELAR

letnik CXXIII • 9/2021

Peter Pavel Glavar
1721–1784

Objavljen javni
poziv za podelitev
prve nagrade
zlata čebela

- Kaj pravi aktualna zakonodaja o prodaji čebeljih pridelkov in čebeljih izdelkov?
- Akaricidi v medu slovenskih čebelarjev v letih od 2014 do 2020
- Praha matice s troti v zraku je izvirno slovensko odkritje

**IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME
TRGOVINA - ČEBELARSTVO**

ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN

Robert Kocjan s.p.
Gabrje 42, 1356 Dobrova
Tel.: 01 36 41 106, faks.: 01 36 41 307
GSM: 031 351 964
E-pošta: robineli@siol.net
WWW.RIHAR-KOCJAN.SI
Delovni čas: od pon. do čet.:
9.00-12.00 in 15.00-17.00,
pet.: 9.00-15.00

ZMERNE CENE - TRADICIJA - KAKOVOST - IZKUŠNJE,
PRIDOBLENE V LASTNEM ČEBELARSTVU
Naročeno blago vam lahko odpošljemo s paketno pošto.

MATIČNA REŠETKA

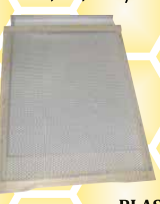
SATNIK AŽ, LR, LR2/3

IZOLACIJSKE PENE

VSE ZA OBNOVO PANJEV

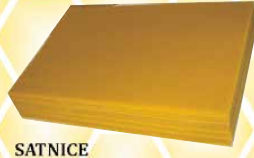
TESTNA MREŽA

PLASTIČNA OBEŠALA

**OJAČANA RAZSTOJIŠČA,
RAZSTOJIŠČA 11 + 3,
JAHAIČI ZA SATNIKE**

SATNICE

**NOVO!!!
POGAČA
APIFONDA
PAKIRANA PO
1kg ALI 2,5kg**

**IZDELAVA IN PRODAJA
VSEH VRST SATNIC.
PO DOGOVORU MOŽNA IZDELAVA
SATNIC IZ LASTNEGA VOSKA.
MOŽNA JE
IZDELAVA SATNIC IZ
LASTNEGA VOSKA
OD 20 kg DALJE.
OGLEDITE SI IZDELAVO
SATNIC NA
NAŠI SPLETNI STRANI.**

KIPGO

ČEBELARSKA OPREMA

BATUJE 83, 5262 ČRNIČE
☎ (05) 368 45 80, ☎ (05) 368 45 81
GSM 051 614 683
www.kipgo.net; kipgob@gmail.com
PE LUKOVICA, BRDO 8, 1225 LUKOVICA
☎ (01) 729 61 30, e-mail: cebelarna.lukovica@gmail.com

IZDELUJEMO:

- PRAŠILČKE: 3S, 5S, 7S
- PANJE AŽ: 9S, 10S, po naročilu 11S, 12S
- PANJE AŽ 3E: 9S, 10S, po naročilu 11S
- PANJE AŽ KOZINC 11 + 3

POSODE ZA MED

TOČILA ZA MED - različni modeli

PRIVOŠČITE VAŠIM ČEBELAM NAJBOLJŠE! INVERTNE POGAČE

30% VEČJA STIMULACIJA

SESTAVA:
FRUKTOZA 42%,
DEKSTROZA 51,5%,
MALTOZA 2,5%,
TRIOZA 2%,
SLADKOR 2%

NALEPKE ZA MED, CVETNI PRAH, MEDENE PIJAČE IN PRELEPKE od 0,28 EUR/POLA

VENTILACIJSKI KOMBINEZONI in JOPIČI

- zračen
- narejen je iz treh slojev tkanine in predstavlja zato popolno zaščito pred piki čebel

PANJI IN SATNIKI
LR (STANDARD, 2/3, 1/2) IN DB
TER
DELI PANJEV

PANJE IN SATNIKI
LR (STANDARD, 2/3, 1/2) IN DB
TER
DELI PANJEV

PANJE IN SATNIKI
LR (STANDARD, 2/3, 1/2) IN DB
TER
DELI PANJEV

PANJE IN SATNIKI
LR (STANDARD, 2/3, 1/2) IN DB
TER
DELI PANJEV

PANJE IN SATNIKI
LR (STANDARD, 2/3, 1/2) IN DB
TER
DELI PANJEV

PANJE IN SATNIKI
LR (STANDARD, 2/3, 1/2) IN DB
TER
DELI PANJEV

**PE ČEBELARSKI CENTER
MARIBOR**

Streliška 150, Maribor
Tel/Fax: 02/331 80 10
Delovni čas:
od ponedeljka do petka od 8.30 do 17. ure.
sobota: od 8. do 13. ure.
GSM: 051/348 426
e-mail: jana.pp@amis.net
www.cebelarski-center.si

JANA - Trgovina, posredovanje, zastopanje - Jana
Pušnik Pokrivač s.p., Maribor

- Satniki AŽ-lipovi, rogličeni
- Panji AŽ, LR
- Čebelarška oprema in drobni pribor
- Čebelje pogače

- Točila in posode za med
- Satne osnove AŽ, LR, Kirar

- Steklena in kartonska embalaža za med, propolis, medene pijače in ostale čebelje pridelke
- Darilni program

Naročeno blago vam lahko pošljemo s paketno pošto, pri večji količini pa po vaši izbiri tudi na dom!

Žarke jutranjega sonca je zmeraj ljubila čebela, ljubljenka sonca bila, bralka nemirna medu ...

V naslovu je iz latinščine v slovenščino preveden verz, ki z besedo spremlja grafično upodobitev simbola Jurija Sigismunda Pogačnika, doktorja filozofije in medicine ter enega od 23 članov Akademije delavnih (operozov), ki je bila ustanovljena v Ljubljani leta 1693. Delovala je do okoli leta 1725 in je predhodnica današnje Slovenske akademije znanosti in umetnosti. Za svoj simbol so si operozi izbrali čebele in čebelnjak v obliki ulja, koša ali košnice, saj so jim bile čebele najodličnejši simbol delavnosti in marljivosti. To njihovo lastnost poudarjamo tudi še danes, ko se je po zaslugi delavnih slovenskih čebelarjev povečala svetovna skrb za njihovo preživetje.

V enem od verzov je že na začetku 18. stoletja zapisano, *da paše ne daje čebelam plevel, temveč lilije bele*, tako kot *ne iz napak, iz vrlin hrano dobi poštenjak*. V letu 2017, ko so Združeni narodi na predlog Čebelarske zveze Slovenije sprejeli odločitev za svetovni dan čebel (20. maj), sem bil kar pogosto v tujini na raznih strokovnih srečanjih in tudi zasebno. Takrat namreč še ni bilo raznih koronskih omejitev potovanj in stikov. Kamor koli sem prišel ali s komer koli sem se srečal, vedno so mi čestitali in bili navdušeni nad tem slovenskim predlogom. Morda je bilo tega še najmanj doma v Sloveniji, kjer že desetletja in stoletja živimo v sožitju s čebelami in njihovimi pridelki, med katerimi je med na prvem mestu.

Med je bil učenjakom že pred stoletji prisposoda dela duha, in ne zgolj uporabno in zdravo sladilo ter dodatek k pijačam in jedem. Ta prisposoda izhaja iz stoletnih primerjav med značilnostmi življenja čebel in človeka, predvsem na področju marljivosti, vztrajnosti in vsestranske delavnosti. Na enem od čebelnjakov v Sloveniji, ki se niso ohranili, je bil napis: *Tle se špeglejte lenuhi, pri tej mali, marni muhi!* Tudi poslanstvo nekega drugega, nekoliko krajšega napisa je bilo naslednje: *Po bučelah se vižej!* To sta seveda le dva od nešteti primerov iz kulturne dediščine naše ustvarjalnosti, ki je sredi 18. stoletja doživela svoj vrhunec s poslikavami čelnih stranic čebeljih panjev ali panjskimi končnicami. Pokojni umetnostni zgodovinar dr. Emilijan Cevc je zapisal, da so panjske končnice največja galerija ljudske filozofije. Vsekakor predstavljajo eno od naših posebnosti, kulturni in ustvarjalni pojav, ki ima svoj začetek in tudi konec; velika večina, kar jih danes nastaja naslonjenih na ta zgodovinski spomin, seveda ne zasluži naše posebne

pozornosti, saj dediščini panjskih končnic bolj škodi kot koristi.

Zato pa nas lahko v veliko večji meri navdušujejo številne nove vsebine in dejavnosti, ki se razvijajo iz temeljev čebelarstva. Za njihovo vitalnost skrbi Čebelarska zveza Slovenije s številnimi društvi. Eno takih področij je npr. apiterapija, ki tudi kot sestavina turistične ponudbe pridobiva pomen. V turizmu se zadnja leta močno razvija področje čebelarskega turizma – apiturizma. Ta turistična dejavnost pomeni veliko več kot le skrb za človekovo zdravje in počutje. Pomeni primerno obliko ozaveščanja ljudi o odnosu do zdravega okolja, ki je eden temeljnih pogojev za preživetje čebel.

Na turizmu se navezuje gostinstvo. V gostinski ponudbi je še vedno razmeroma skromno vključen med, če je Slovenija čebelarska in medena dežela. Prvi pandemijski »odmor« je bil verjetno velika priložnost za razmislek o novih jedeh, ki bi vključevale tudi med ali se pripravljale tudi z dodatki medice, medenega žganja, medenih likerjev, piva in penine. Slovenija kot evropska dežela »pračebelarstva« bo morala v prihodnje razviti paleto jedi in živil z medom in drugimi medenimi izdelki, saj se v razvoju sodobne kulinarike in gastronomije vedno bolj uveljavljajo povezujoči nasprotni okusi, kot so npr. sladko – slano, kislo – sladko, grenko – sladko idr. Navsezadnje je to naša dolžnost, da razvijamo tudi ta medeni segment. Ne samo zaradi razvoja medene kulinarike in gastronomije, ampak tudi zato, ker smo letos potrdili svoje stalno članstvo v novi mreži Evropske unije, ki se imenuje Evropska gastronomska regija (European Region of Gastronomy ali ERG). Članstvo v tej mreži ni še ena od nalepk, značk ali zvezdic, ki bi jih pribili na fasado naše države, ampak zaveza in obveza, da se na bogatih temeljih prehranske dediščine in sodobne kulinarčne ustvarjalnosti tudi mednarodno povezujemo in s tem bogatimo drug drugega. Tudi na tem področju so nam lahko čebele vzor!

Prof. dr. Janez Bogataj, ambasador ERG Slovenija

KAZALO

UVODNIK

Prof. dr. Janez Bogataj 237

IZ ZNANOSTI IN PRAKSE

Nataša Klemenčič Štrukelj, dr. Andreja Kandolf Borovšak
in dr. Nataša Lilek: Kaj pravi aktualna zakonodaja o prodaji čebeljih
pridelkov in čebeljih izdelkov (I. del) 239

Tina Žerovnik: Kako lahko med in čebelje pridelke prodamo po višji ceni? 242

Marko Borko: Novice iz sveta 243

dr. Veronika Kmecl, dr. Helena Baša Česnik: Akaricidi v medu

slovenskih čebelarjev v letih od 2014 do 2020 244

Dr. Aleš Gregor: Rezultati Colossovega vprašalnika o čebelarstvu (II. del) 246

Franc Šivic: Praha matice s troji v zraku je izvirno slovensko odkritje 249

Verena Štekar-Vidic: Prvo čebelarstvo društvo na Slovenskem 250

dr. Janez Grad: Koliko medu in cvetnega prahu naberejo čmrli 251

GLAVARJEVO LETO

Janez Gregori: Vpliv Petra Pavla Glavarja (1721–1784) čez meje

tedanje Kranjske 253

DELO ČEBELARJA

Franco Dolgan: Čebelarjeva opravila v septembru 254

IZ ČEBELARSKIH DRUŠTEV 256

OBVESTILA ČZS 259

OGLASI 266

V SPOMIN 267

INDEX

EDITORIAL

Prof. Janez Bogataj, DSc. 237

FROM SCIENCE AND PRACTICAL WORK

Nataša Klemenčič Štrukelj, Andreja Kandolf Borovšak,

DSc and Nataša Lilek, DSc: What does the current legislation

on the sale of hive products say? (part I) 239

Tina Žerovnik: How can we sell honey and hive products at a higher price? 242

Marko Borko: World news 243

Veronika Kmecl, DSc, Helena Baša Česnik, DSc: Acaricides

in honey of Slovenian beekeepers in the years from 2014 to 2020 244

Aleš Gregor, DSc: Results of the Colossus Beekeeping Questionnaire (part II) 246

Franc Šivic: Aerial mating of a queen bee with drones is an original

Slovenian discovery 249

Verena Štekar-Vidic: The first beekeeping society in Slovenia 250

Janez Grad, DSc: How much honey and pollen do bumblebees collect 251

GLAVAR'S YEAR

Janez Gregori: The influence of Peter Pavel Glavar (1721–1784)

across the borders of the then Carniola 253

BEEKEEPER'S WORK

Franco Dolgan: Beekeeper's tasks in September 254

FROM BEEKEEPERS' ASSOCIATIONS 256

ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA 259

ADS 266

IN MEMORIAM 267

PODATKI ZA STIK ČEBELARSKE ZVEZE SLOVENIJE

Predsednik ČZS: Boštjan Noč, predsednik: 01/729 61 06, 040/436 512, nobc@czs.si

Vodja služb ČZS: Lidija Senič, vodja služb ČZS: 01/729 61 10, 040/436 515, lidija.senic@czs.si

Priznana rejska organizacija: Peter Kozmus, strokovni vodja PRO: 01/729 61 16, 041/352 997,

peter.kozmus@czs.si

Opazovalno-napovedovalna služba: Aleš Božovičar, vodja ONS: 01/729 61 31, 041/644 217,

ales.bozovicar@czs.si, avtomatski telefonski odzivnik: 01/729 61 20,

https://cebelar.czs.si/User/Login?returnUrl=/

Svetovalci specialisti za tehnologijo čebelarjenja:

Vlado Auštšin: 01/729 61 24, 040/436 516, vlado.austin@czs.si

Simon Golob: 01/729 61 12, 030/604 015, simon.golob@czs.si

Svetovalci specialisti za ekonomiko:

Tina Žerovnik: 040/436 513, tina.zerovnik@czs.si

Nataša Klemenčič Štrukelj: 01/729 61 24, 040/436 518, natasa.klemencic.strukelj@czs.si

Svetovalci specialisti za zagotavljanje varne hrane:

Andreja Kandolf Borovšak: 01/729 61 33, 040/436 514, andreja.kandolf@czs.si

Nataša Lilek: 01/729 61 29, 040/436 519, natasa.lilek@czs.si

Tomaž Samec: 01/729 61 18, 040/436 517, tomaz.samec@czs.si

Uredništvo: Marko Borko, urednik: 01/729 61 14, 051/637 204, marko.borko@czs.si,

www.czs.si/slovenskicebelar.php

GlasiloslovenskičebelarjejeustanoviloSlovenskočebelarskodruštvozaKranjsko,Štajersko,KoroškoinPrimorskoleta1898.IzdajagaČebelarskazvezaSlovenije,BrdopriLukovici8,1225Lukovica.

Vpisanojevrazvidmedijev,kiğavodiMinistrstvozaizobraževanje,znanosťinšportRS,podzaporednoštevilko585.

Tel.: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si

TransakcijskiracunČZS: SI56 0318 6100 2214 727, matična številka ČZS: 5141729, ID za DDV: SI 81079435, šifra dejavnosti: 94.120.

Uredniški odbor:

Marko Borko, Brane Borštnik, Vladimir Fajdiga, Janez Gregori,

Andreja Kandolf Borovšak, Anton Žakelj

Urednik:

Marko Borko

Uredništvo:

01/729 61 14, 051/637 204, marko.borko@czs.si, www.czs.si/slovenskicebelar.php

Lektorica:

Mojca Pipan

Oddaja prispevkov:

Članki dopetega, obvestila, reklame, mali oglasi do desetega v mesecu.

Avtorji naj v člankih uporabljajo strokovno izražje v skladu s Čebelarskim

terminološkim slovarjem. Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva.

Uredništvo ne odgovarja za vsebino malih oglasov. Prispevki so v elektronski obliki

brezplačno in javno objavljeni na spletnem portalu ČZS, spletnem portalu Digitalne

knjižnice Slovenije in drugih spletnih straneh.

Reklamni oglasi in osmrtnice:

Cela stran: 1044 € (zunanja stran ovitka), 816 € (notranjost, živi rob), 594 €

(notranjost), pol strani: 522 € (zunanja stran ovitka), 414 € (notranjost živi rob), 300 €

(notranjost), tretjina strani: 198 €, četrtina strani: 144 €, petina strani: 102 €, desetina

strani: 42 €. Oblikovanje reklamnega oglasa: cela stran in polovica strani 60 €,

tretjina, četrtina, petina, desetina 48 €. Popravki reklamnega oglasa: 1–10 popravkov

2,4 €, 11 ali več popravkov 6 €. Popust pri ceni za 4– do 6–kratno objavo reklamnega

oglasa je 10 %, za 7– do 10–kratno objavo 20 %, za celoletno objavo 30 %. Člani

ČZS lahko dvakrat na leto objavijo brezplačne oglase do 20 besed, vsaka nadaljnja

beseda je 0,3 €. Splošni oglasi po 0,3 € za besedo, enako velja tudi za osmrtnice, ki

vsebujejo več kot 80 besed. Osmrtnice ne smejo biti daljše od 130 besed. Vse cene

so brez DDV. Politika oglaševanja ter cenik oglasov in osmrtnic v glasilu Slovenski

čebelar z dne: 11. novembra 2019 je objavljena na spletni strani ČZS.

Priprava za tisk in tisk: Para, d. o. o., Celestinova ulica 1, 1000 Ljubljana. Tiskano na

papirju s certifikatom FSC (trajnostno gospodarjenje z gozdovi). Naklada: 7.900.

Tiskano: 26. 8. 2021.

Izdaja Slovenskega čebelarja je delno financirana iz sredstev Javne svetovalne

službe v čebelarstvu.

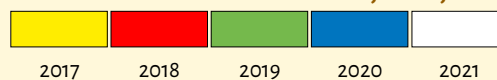
Fotografija na naslovnici: Angleška trava je puščava. A cvet pri cvetu, čebelar

skleda je polna medu. Nominacija na mednarodnem natečaju čebelarske

fotografije Čebelarske zveze Slovenije 2021.

Foto: Milan Motyka, Češka. Glavarjevo leto ob 300–letnici rojstva

Mednarodna barvna koda za označevanje čebeljih matic

Tajništvo: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si, Barbara Dimc, tajnik: 01/729 61 02, 041/370 409, barbara.dimc@czs.si, Ines Zajc Žunič, poslovna sekretarka: 041/337 854, ines.zunic@czs.si, Zlatica Kovačević, administrativna delavka: 01/729 61 24, 030/604 009, zlatica.kovacevic@czs.si

Čebelarstvo knjižnica Janeza Golčnika (vsak prvi delovni četrtek v mesecu med 15. in 18. uro):

01/729 61 11, cebelarskajniznica@czs.si, www.czs.si/knjiznica.php

Ohranimo čebele: www.ohranimo-cebele.si

Sklad za ohranitev kranjske čebele: www.czs.si/sklad.php

Spletna trgovina ČZS: www.czs.si/eshop/index.php

Uradne ure JSSČ:

Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica (v Čebelarskem centru Slovenije: ponedeljek od 10.00 do 14.00,

četrtek od 8.00 do 12.00 ter od 13.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

Mestni trg 4, 8330 Metlika: ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

Rožna dolina 50/a, 4248 Lesce (v Čebelarskem razvojno-izobraževalnem centru):

ponedeljek od 10.00 do 14.00 in petek od 8.00 do 10.00.

Dobrna 1a, 3204 Dobrna (v Kulturnem domu Dobrna): ponedeljek od 10.00 do 14.00

in petek od 8.00 do 10.00.

Ulica Štefana Kovača 40, 9000 Murska Sobota (na sedežu Kmetijske gozdarskega zavoda

Murska Sobota): ponedeljek od 10.00 do 14.00.

Streliška ulica 150, 2000 Maribor (v Čebelarskem centru Maribor): petek od 8.00 do 10.00.

Kaj pravi aktualna zakonodaja o prodaji čebeljih pridelkov in čebeljih izdelkov (I. del)

Nataša Klemenčič Štrukelj,¹

dr. Andreja Kandolf Borovšak² in dr. Nataša Lilek²

¹ Svetovalka JSSČ za ekonomiko, ² svetovalka JSSČ za varno hrano
natas.klemencic.strukelj@czs.si, andreja.kandolf@czs.si in natasa.lilek@czs.si

Pridelovalci lahko svoje čebelje PRIDELKE prodajajo brez posebnih omejitev, kljub temu pa morajo izpolnjevati v nadaljevanju navedene zakonske pogoje.

I. Čebelji pridelki, čebelje družine in matice

Po veljavni zakonodaji morajo čebelarji pri prodaji čebeljih pridelkov (med, cvetni prah, matični mleček, vosek, nepredelan propolis) upoštevati dobro čebelarstvo prakso, ki temelji na načelih sistema HACCP (Uredba ES, 178/02, 852/04, 853/04, 882/04, 854/04). Vsak čebelar, ki daje čebelje pridelke v promet, mora zagotavljati varnost in sledljivost živil (Uredba ES, 178/02), kar zagotavlja z izpolnjevanjem določenih dokumentov. V ta namen ima lahko vzpostavljen svoj lastni sistem notranje kontrole ali pa upošteva Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu.

Vsak čebelar mora biti registriran v Registru čebelnjakov pri Upravi za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin. Čebelar, ki svoje čebelje pridelke (primarne čebelje pridelke) prodaja tudi kje drugje kot na mestu pridelave in/ali ne končnemu potrošniku (polnilci, trgovine ...), pa tudi v Registru živilskih obratov (RŽO). V RŽO se lahko posameznik vpiše ob rednem letnem popisu stanja čebeljih družin. V tem primeru čebelar, ki npr. prodaja čebelje pridelke na tržnici, po internetu, jih oddaja polnilcem ..., pa tudi če prodaja predelane čebelje pridelke (npr. matični mleček z medom, medico ...), izpolni kvadratarek za vpis v RŽO.

Seveda pa mora čebelar, ki se ukvarja s predelavo čebeljih pridelkov (medeno žganje, mešanice primarnih čebeljih pridelkov, med s sadjem ...), imeti registrirano dopolnilno dejavnost na kmetiji ali drugo obliko obrata, ki omogoča predelavo.

Davčna obravnava čebelarstva dejavnosti

Za davčne namene 7. odstavek 69. člena Zakona o dohodnini – ZDoh-2 (Ur. l. RS, št. 28/10 – UPB5 in 43/10) določa, da se kot osnovna kmetijska dejavnost šteje tudi

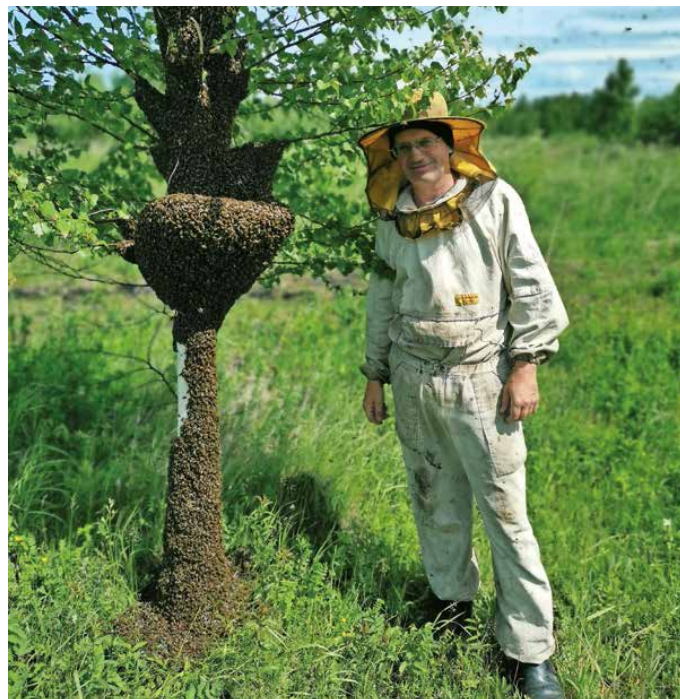

Foto: Evgeny Andreevich Starchevsky

Za večino čebelarjev je pavšalna obdavčitev najugodnejša.

čebelarstvo, vezano na panje, ki so evidentirani v Registru čebelnjakov (v nadaljevanju čebelarstvo). To pomeni, da čebelarjem ni treba pri davčnem organu registrirati opravljanja dejavnosti in so obdavčeni pavšalno. Izjema je, če čebelarstvo dejavnost opravljajo kot samostojni podjetniki (s. p.) ali če se odločijo za ugotavljanje davčne osnove na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov oz. z upoštevanjem 80 % normiranih odhodkov. Če se ne odločijo za katero od omenjenih možnosti, je njihova davčna osnova določena pavšalno glede na število panjev, prijavljenih v Registru čebelnjakov.

Pavšalna obdavčitev

Za večino čebelarjev je pavšalna obdavčitev najugodnejša. Čebelar, čigar kmečko gospodarstvo se **ne** odloči za ugotavljanje davčne osnove od dohodka iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti na podlagi dejanskih prihodkov in dejanskih odhodkov oziroma na podlagi dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov, je v skladu z 69. členom ZDoh-2 obdavčen v okviru osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti (v tem primeru registracija pri finančnem uradu ni potrebna, saj se vzame stanje čebeljih družin iz Registra čebelnjakov 30. junij leta, za katerega se ugotavlja dohodnina).

Pavšalno obdavčenim čebelarjem pri prodaji primarnih kmetijskih pridelkov v večini primerov računov ni treba izstaviti.

Za dohodek iz osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti (OKGD) se štejejo potencialni tržni dohodki od pridelave na zemljiščih (katastrski dohodek) in v panjih (pavšalna ocena dohodka na panj) in drugi dohodki, ki so plačila iz naslova ukrepov kmetijske politike in druga plačila iz naslova državnih pomoči, prejeta v zvezi z opravljanjem osnovne kmetijske in osnovne gozdarske dejavnosti. Po določbi 69. člena ZDoh-2 se za dohodek iz OKGD štejejo vsi dohodki v zvezi z OKGD na kmečkem gospodinjstvu, ki je skupnost ene ali več fizičnih oseb, članov enega ali več gospodinjstev, evidentiranih na istem naslovu, ki so 30. junija v davčnem letu po predpisih o prijavi prebivališča stalno ali začasno prijavljene na tem naslovu, niso najeta delovna sila ter se vsaj za enega ali več članov kmečkega gospodinjstva šteje, da opravljajo osnovno kmetijsko in osnovno gozdarsko dejavnost po določbah tega zakona in njihov skupni dohodek iz OKGD znaša najmanj 200 evrov.

Osma točka 26. člena ZDoh-2 določa, da se dohodnina ne plača od dohodka kmečkega gospodarstva od uporabe 40 čebeljih panjev. V skladu s to določbo se število panjev kmečkega gospodarstva (štejejo se čebelje družine vseh članov kmečkega gospodarstva – KMG-MID-a) zmanjša za 40 čebeljih družin.

Če ima kmečko gospodarstvo zavezanca v uporabi do 40 panjev, zavezanec ni obdavčen iz naslova pridelave v panjih, kar pomeni, da lahko prodaja proizvode iz čebelarstva (npr. med, matični mleček, cvetni prah, čebelji sirup, matice, čebelje družine) neobdavčeno. Prav tako lahko prodaja neobdavčeno čebelar, ki ima več kot 40 panjev, vendar skupaj s katastrskim dohodkom ne dosega 200 EUR dohodka iz osnovne kmetijske dejavnosti.

Zaradi posledic epidemije covid-19 se spreminja davčna osnova od pavšalno določenih dohodkov iz osnovne kmetijske dejavnosti. Zavezancem za dohodnino od dohodkov iz osnovne kmetijske dejavnosti, ki se jim dohodek ugotavlja na podlagi pavšalne davčne osnove (katastrskega dohodka in pavšalne ocene dohodka na čebelji panj), se za leti 2020 in 2021 davčna osnova od tržnih dohodkov za pridelavo

v panjih določi v **višini 35 % pavšalne ocene dohodka na panj**, kot je ugotovljena po predpisih o ugotavljanju katastrskega dohodka 30. junija 2020 oziroma 30. junija 2021.

Pavšalna ocena dohodka na čebelji panj za obdobje 2020–2022 znaša 16,64 EUR na čebelji panj. V zvezi z ukrepi PKP7 na davčnem področju se v letu 2020 in 2021 pavšalna ocena dohodka na panj pripiše v vrednosti 35 % pavšalne ocene dohodka na panj. Iz navedenega sledi, da znaša v letih 2020 in 2021 pavšalna ocena dohodka na panj 5,824 EUR (35 % od 16,64 EUR/panj). Ker se v dohodek vštevja 70 % pavšalne ocene dohodka na panj (71. čl. ZDoh-2), znaša davčna osnova od potencialnih tržnih dohodkov od pridelave v panjih 4,08 EUR/panj (70 % od 5,824 EUR/panj). Pri tem je treba upoštevati, da je prvih 40 panjev vedno oproščenih plačila dohodnine (8. točka 26. člena ZDoh-2).

Koliko davka bo plačal čebelar?

Koliko davka (dohodnine) bo plačal čebelar, je odvisno od več dejavnikov, zato je težko izračunati znesek, ki bo veljal na splošno za vse. Pavšalna ocena dohodka po panju se namreč pripiše vsem drugim dohodkom, odštejejo se davčne olajšave in od preostanka se izračuna višina dohodnine po dohodninski lestvici. Na splošno lahko rečemo, da bo čebelar z nekje povprečnimi dohodki najverjetneje plačal 26 % davka, medtem ko čebelar, ki nima drugih dohodkov, dohodnine najverjetneje ne bo plačal.

II. Izdajanje računov in osnovna kmetijska dejavnost

Kmetom in čebelarjem, ki opravljajo dobavo oziroma prodajo **primarnih lastnih kmetijskih in gozdarskih pridelkov v okviru** osnovne kmetijske in gozdarske dejavnosti (OKGD), za katero je obdavčen pavšalno po katastrskem dohodku oz. pavšalni oceni dohodka po panju (dohodka **ne** ugotavlja na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov ali dejanskih prihodkov in normiranih odhodkov), torej ni v sistemu DDV iz OKGD, računov v skladu s 143. členom Pravilnika o izvajanju Zakona o davku na dodano vrednost ni treba izstaviti. Izjema od izdaje računov velja le za prodajo končnemu potrošniku pri neposredni prodaji na domu, prodaji od vrat do vrat, neposredni prodaji na premičnih stojnicah, prodaji na tržnicah ipd.

Z vidika davčne zakonodaje lahko torej primarne čebelje proizvode prodaja vsak čebelar, ki je vpisan v Register čebelnjakov.

V primeru dobave iz prejšnjega odstavka drugemu davčnemu zavezancu (ki ni končni potrošnik – npr. podjetjem) pa je treba kupcu izstaviti račun (brez DDV), ki pa ne pomeni obveznosti vodenja poslovnih knjig in evidenc, v skladu s 1. in 2. odstavkom 31. člena Zakona o davčnem postopku – ZDavP-2 (iz OKGD, zaradi obdavčitve na podlagi katastrskega dohodka zanj velja izjema od vodenja poslovnih knjig in evidenc po 2. odstavku 3. člena Pravilnika o poslovnih knjigah in drugih davčnih evidencah za fizične osebe, ki opravljajo dejavnost).

Za te čebelarje in kmete iz prejšnjega odstavka, ki niso dolžni voditi poslovnih knjig in evidenc pri gotovinskem poslovanju, tudi ne obstaja obveznost izdaje računa iz vezane knjige računov. V tem primeru je račun tudi v primeru gotovinskega poslovanja lahko izdan s pomočjo programov za urejanje besedil ali števil.

Čebelarji, ki niso zavezanci za DDV, tega ne obračunavajo, ob morebitni izstavitvi računa nanj napišejo izjavo: »DDV ni obračunan na podlagi 2. odst. 94. člena ZDDV-1.«

Če se čebelarji odločijo za **vođenje knjig ali za obdavčitev po normiranih odhodkih, so zavezanci za DDV (njihov dohodek iz OKGD, za katero so obdavčeni pavšalno na podlagi katastrskega dohodka in pavšalne ocene dohodka po panju, presega 7500 EUR ali pa so prostovoljno vstopili v sistem DDV), pa sta izdaja računov** (v primeru gotovinske prodaje iz vezane knjige računov oz. s pomočjo računalniškega programa, ki zagotavlja revizijsko sled in s 1. januarjem 2016 **obvezno potrjevanje računov s pomočjo davčnih blagajn pri Finančni upravi RS po Zakonu o davčnem potrjevanju računov**) in **vođenje evidence izdanih računov obvezna**. V tem primeru izdaja računov pri gotovinskem poslovanju s pomočjo programskega paketa Word oziroma Excel (enako tudi računa, napisanega na obrazcu, ki ni VKR) **ni možna**, zato mora davčni zavezanec pri gotovinskem poslovanju izdati račun iz vezane knjige računov ali uporabiti računalniški program oziroma elektronsko napravo v skladu z 38. členom ZDavP-2 (z revizijsko sledjo o izdanih računih), s 1. januarjem 2016 pa je treba v primeru gotovinskega poslovanja izdati račun s pomočjo davčne blagajne ali vezane knjige računov, potrjene s strani Finančnega urada RS.

V sistem DDV lahko prostovoljno vstopi tudi pavšalno obdavčen čebelar, kar pa pomeni, da mora kupcem obvezno izdajati račune, kljub temu da je za opravljanje OKGD še vedno obdavčen na podlagi katastrskega dohodka.

Za vse druge dobave iz OKGD in za dobave iz dopolnilne dejavnosti na kmetiji pa mora davčni zavezanec izdajati račune. V tem primeru izdaja računov pri **gotovinskem poslovanju** s pomočjo programov za urejanje besedil ali števil (enako tudi računa, napisanega na obrazcu, ki ni VKR) ni možna, zato mora davčni

Primer izračuna dohodka iz čebelarstva:

Kmečko gospodarstvo ima v lasti **140 čebeljih družin** (stanje v Registru čebelnjakov 30. junija leta, za katerega se ugotavlja davčna osnova). 40 čebeljih družin se izvzame iz obdavčitve, ocena dohodka od 100 čebeljih družin se šteje v osnovo za odmero dohodnine.

$100 \text{ ČD} \times 4,08 \text{ EUR (70 \% od 5,824 EUR)} = 408 \text{ EUR}$

Ocena dohodka od 140 čebeljih družin za leto 2021 znaša 408 EUR. Ocena dohodka iz čebelarstva se pripiše lastniku čebeljih družin. Če je lastnikov znotraj enega kmečkega gospodarstva več, se pripiše vsakemu sorazmerni del glede na število vpisanih panjev. 40 čebeljih družin se odšteje vsem članom kmečkega gospodarstva skupaj in ne vsakemu čebelarju znotraj kmečkega gospodarstva.

zavezanec pri gotovinskem poslovanju izdati račun iz vezane knjige računov ali uporabiti računalniški program oziroma elektronsko napravo v skladu z 38. členom ZDavP-2 (z revizijsko sledjo o izdanih računih).

Več o uporabi vezane knjige računov in davčnih blagajn je na voljo v odgovorih na vprašanja na spletni strani Finančne uprave Republike Slovenije, ki je dostopna na povezavi: www.fu.gov.si/nadzor/podrocja/davcne_blagajne_in_vezane_knjige_racunov_vkr/#c1615.

Izdaja e-računov proračunskim uporabnikom

S 1. januarjem 2015 morajo tudi čebelarji **proračunskim uporabnikom** (npr. šolam, vrtcem, občinam – celoten seznam je objavljen na spletni strani Uprave za javna plačila: www.ujp.gov.si) izstavljati **račune v elektronski obliki** ali t. i. e-račune.

Za manjše število računov (pet na mesec) je možno vnašati račune ročno v spletni aplikaciji UJP (Uprava za javna plačila: <https://eracuni.ujp.gov.si>). Vnašanje na tem portalu je brezplačno, potreben pa je certifikat oz. digitalni podpis.

Druga možnost je **po spletni banki**, ki pa je plačljiva. Ceno oddaje e-računa preverijo na svoji banki, v glavnem se giblje okrog 0,25 EUR za poslani račun. Pri večini bank je pogoj, da imajo odprt poslovni račun.

Kako pridobiti digitalni podpis?

V Sloveniji obstaja več pooblaščenih izdajateljev potrdil. Eden najpogostejših je sigen-CA, ki je brezplačen in ga čebelarji lahko pridobijo na podlagi zahtevka in osebne dokumenta na območni upravni enoti. Podrobnosti si lahko preberejo na spletni strani: www.sigen-ca.si/pridobitev_fizicni.php.

Kako lahko med in čebelje pridelke prodamo po višji ceni?

Tina Žerovnik

svetovalka specialistka JSSČ za ekonomiko čebelarjenja
tina.zerovnik@czs.si

Letošnja čebelarstva sezona se bo zapisala kot ena izmed skromnejših, v kateri se nista ravno cedila med in mleko. V prispevku je nanizanih nekaj nasvetov, kako s preprostim, vendar argumentiranim pristopom seznaniti potrošnika o kakovosti in drugih prednostih prodajnih izdelkov ter na ta način dodati medu in ostalim čebeljim pridelkom večjo vrednost.

Ponudba in povpraševanje

Trg je osnova za izmenjavo izdelkov in storitev. Na eni strani je ponudba proizvajalcev, prodajalcev ali ponudnikov storitev, na drugi strani pa povpraševanje potrošnikov. V kolikor se na trgu zmanjša ponudba izdelkov ali storitev, se njihova cena zviša. V letošnji čebelarsti sezoni je količina pridelka manjša, zato bi se lahko cena medu in čebeljih pridelkov zvišala. Na drugi strani pa lahko povpraševanje po izdelkih s strani potrošnika z ozaveščanjem ter poudarjanjem njihove kakovosti še povečamo. Iz tega sledi, da je kombinacija manjšega obsega ponudbe in povečanega povpraševanja dobra osnova za višje cene medu in čebeljih pridelkov.

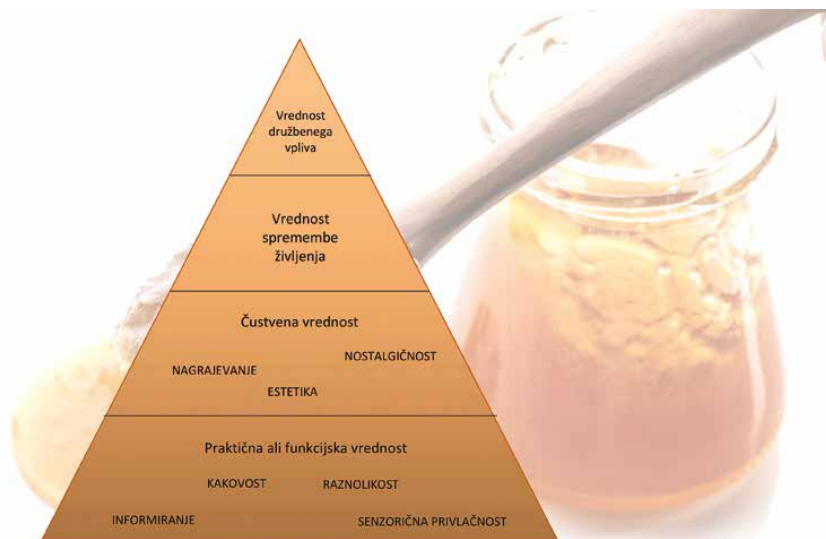
Velikost embalaže in cena medu

Glede na neugodno čebelarstvo sezono, ki smo ji priča in glede na slabšo letino ter izčrpane zaloge medu, bi bilo smiselno, da med prodajamo v manjših kozarcih. Tovrstne prakse se čedalje bolj poslužujejo tudi v tujini. S tem se bo cena čebeljih pridelkov glede na enoto prodanega medu povišala. Čebelarjem priporočamo, da se držijo priporočenih cen čebeljih pridelkov 2021, ki jih je spomladi izdala komisija UO ČZS za ekonomiko, potrdil pa UO ČZS in so objavljene v aprilski številki SČ. Za lažje

razumevanje so v spodnji tabeli prikazane vrednosti na primeru kostanjevega in lipovega medu v različno velikih embalažah. Gre zgolj za prikaz, kako lahko velikost embalaže in količina medu v njej vplivata na ceno. Pri pakiranju v manjše embalaže, se je potrebno zavedati višjega stroška embalaže, kot pri pakiranju v večje. Za pakiranje enake količine medu (npr. 900 g medu) porabimo ob pakiranju v manjše embalaže več kozarcev in etiket, kot bi jih potrebovali pri večji embalaži. Kljub višjemu strošku za pakiranje v manjšo embalažo, pa je cena na enoto 900 g višja.

Človeške potrebe in vrednost izdelkov

Med in ostale čebelje pridelke lahko prodajamo po višji ceni tudi v primeru, ko poudarjamo njihovo dodano vrednost, ki jo lahko povežemo s psihološko teorijo po Maslowu. Ta v ospredje postavi hierarhijo človekovih potreb. Človek se s svojimi motivi in aktivnostmi premika navzgor po piramidi (glej sliko) in stremi k vedno boljšemu. Na dnu piramide so osnovne potrebe, ki se nanašajo na praktično vrednost izdelkov. Ko potrošnik zadovolji te potrebe, se premika po piramidi navzgor in pride do čustvene vrednosti izdelkov ali storitev. Sledita ji še vrednost spremembe življenja in v sami špici piramide vrednost družbenega vpliva. Znanih je trideset elementov, ki v očeh kupca povečujejo vrednost izdelkov in storitev. Pri nakupu in prodaji medu in čebeljih pridelkov se bomo v nadaljevanju

Piramida potreb kupca po Maslowu

Tabela 1: Vpliv velikosti embalaže na ceno medu*

Količina	Cena na enoto v EUR	Cena za 900 g v EUR
900 g lipov med	12,70	12,70
450 g lipov med	7,60	15,20
250 g lipov med	5,60	20,16
900 g kostanjev med	13,40	13,40
450 g kostanjev med	7,90	15,80
250 g kostanjev med	5,60	20,16

*Vir: svetovni splet

osredotočili predvsem na elemente, ki vplivajo na praktično vrednost izdelkov.

Elementi vrednosti izdelkov

Najbolj osnovna v piramidi potreb je praktična vrednost, v okviru katere je najpomembnejši element zagotavljanje visokokakovostnih produktov. Eden izmed načinov višanja dodane vrednosti na področju kakovosti je vključevanje v sistem shem kakovosti. V Sloveniji imamo za med tri zaščite geografskega poimenovanja: Slovenski med z zaščitenim geografsko označbo, Kočevski gozdni med in Kraški med. Možna je tudi vključitev v ekološko pridelavo medu. Med, ki ima oznako shem kakovosti, v potrošniku vzbuja zaupanje, saj njegovo kakovost potrjuje poseben certifikat in izpolnjeni pogoji za vključitev v sheme.

Ugodje je pomemben element, ki v kupcu že na prvi pogled ali čutno zaznavo, kot sta okus in vonj, vzbudi občutek glede izdelka. Velik pomen pri prvi komunikaciji s kupcem imata embalaža in vizualni izgled produkta. V covidnem obdobju je pomembno upoštevanje priporočil in v večini primerov degustacije niso mogoče. Če pa možnost degustacije obstaja, lahko še na ta način okrepimo komunikacijo s kupcem in izdelkom dodamo vrednost.

Element informiranja pomeni zagotavljanje in podajanje zanesljivih in preverljivih informacij potrošniku na različne načine. Na področju čebelarstva se lahko informira kupca o načinu pridobivanja medu in ostalih pridelkov, o dejstvih, ki pojasnjujejo kakovost izdelkov (certifikati, okolje pridobivanja izdelkov oz. čebelje paše, laboratorijske preiskave in podobno). Prodajo se lahko popestri tudi s slikovnim avdio-video in didaktičnim materialom, ki daje potrošniku vpogled v življenje čebel in delo čebelarja.

Pri prodaji in promociji izdelkov se pojavi element raznolikosti. Večja kot je raznolikost ponudbe, več možnosti je, da se bo kupec vzel čas za pregled ponudbe, se posvetil izdelkom in preučil, kateri izmed njih njemu najbolj ustreza. Raznolikost izdelkov lahko zagotovimo z različnimi vrstami medu in ostalih čebeljih pridelkov ter z dodatno ponudbo izdelkov ali spominkov, ki se navezujejo na to tematiko. Pri tem

je pomembno zavedanje o tem, da kupca ne zavajamo s prodajo pridelkov drugih čebelarjev ali uvoznikov, ampak prodajamo le med in pridelke, ki jih pridelamo sami. V primeru, da različnih pridelkov oziroma vrst medu čebelar nima na razpolago, lahko zadrego elegantno reši s ponudbo enakega izdelka v pakiranjih za različne priložnosti oziroma rabo. Osnovnim elementom v hierarhiji piramide sledijo še elementi čustvene vrednosti, ki so pomembni, vendar še nekoliko kompleksnejši, da pridejo do izraza pri potrošniku. V kupcu čustva vzbudijo privlačno oblikovanje izdelkov, spominjanje na pozitivne občutke v preteklosti ali pa nagrajevanje zvestih strank s popusti in drugimi ugodnostmi.

Priložnosti v slabih časih

Osnovno poznavanje delovanja povpraševanja in ponudbe je pomembno za čebelarja, kako učinkoviteje ravnati na trgu. V članku je navedenih nekaj nasvetov oziroma idej, kako zvišati ceno medu in čebeljih pridelkov na račun velikosti embalaže in kako povečati dodano vrednost pri potrošniku. Na omenjene načine si lahko čebelarji ustvarijo boljšo osnovo in pogoje za povečanje prodaje in upravičenost prodajnih cen, ki potrošniku ne bodo predstavljale kakršnegakoli dvoma.

Letošnjo neugodno čebelarstvo sezono lahko odkrijemo tudi kot priložnost za nekaj novega. Morda je čas za razvoj nove poslovne niše ali ideje, za prestrukturiranje ali naložbe v čebelarstvo. Vsekakor pa se je vredno izobraževati in izmenjavati znanja ter izkušnje, saj vsi vemo, da je znanje, tudi na področju čebelarstva, gonilo razvoja. ■

Vir: Petelin, K. (2019): *Inovativni načini ustvarjanja dodane vrednosti izdelkom in storitvam*. Univerza v Mariboru, Fakulteta organizacijskih ved v Kranju.

Novice iz sveta

Grčija

Grške oblasti so odpoklicale serije več blagovnih znamk medu. Izdelki so bili ponarejeni z eksogenimi sladkorji in dodatnimi barvili (npr. karamelne barve), ki v medu niso zakonsko dovoljeni.

Marko Borko

Vir: Evropska zveza (2021): *JRC Food Fraud Monthly Report*. maj 2021.

Akaricidi v medu slovenskih čebelarjev v letih od 2014 do 2020

dr. Veronika Kmecl, dr. Helena Baša Česnik

Kmetijski inštitut Slovenije

veronika.kmecl@kis.si, helena.basa-cesnik@kis.si

Kemijske analize v čebelarstvu so koristne in potrebne za spremljanje varnosti čebeljih pridelkov. Na Kmetijskem inštitutu Slovenije (KIS) smo analizirali med slovenskih pridelovalcev, v katerem smo določali ostanke zdravil za zatiranje čebelje bolezni varoza. V vzorcih smo analizirali aktivne snovi amitraz, kumafos in timol. Rezultati so nastali v okviru Programa ukrepov na področju čebelarstva v Republiki Sloveniji v letih 2014–2020, ki je bil financiran iz sredstev državnega proračuna in proračuna Evropske unije.

Čebelarje družine medonosne čebele *Apis mellifera* so v primeru neustreznega zatiranja varoze ogrožene. Potrebno je pravočasno in pravilno ukrepanje, da se bolezen ustavi in je družina močna in produktivna. Za zatiranje varoze uporabljamo zdravila za zatiranje pršic – akaricide. Čebelarji imajo na izbiro naravne snovi na osnovi kislin in eteričnih olj, ki ne ogrožajo zdravja ljudi (mravljinčna, oksalna in mlečna kislina, timol). Uporabljajo pa se tudi sintetična zdravila na osnovi aktivnih snovi amitraza, kumafosa, flumetrina, in drugih. V Sloveniji imamo registriranih več sintetičnih zdravil, ki vsebujejo navedene snovi. Največje dovoljene količine ostankov – maximum residue limit (MRL) amitraza in kumafosa v medu obravnava Uredba Komisije (EU) št. 37/2010 z dne 22. decembra 2009 o farmakološko aktivnih snoveh in njihovi razvrstitvi glede mejnih vrednosti ostankov v živilih živalskega izvora (Preglednica 1). Timol ne povzroča tveganja za zdravje ljudi, zato slovenska in evropska zakonodaja ne predpisujeta MRL za timol v medu. V preglednici podajamo tudi meje kvantitativne določitve analize metode – limit of quantitation (LOQ), ki jo izvajamo v laboratoriju KIS.

Preglednica 1: Zakonodajne vrednosti (MRL) in meja kvantitativne določitve metode (LOQ)

Parameter	LOQ (mg/kg)	MRL (mg/kg)	Zakonodaja
Amitraz ⁽¹⁾	0,01	0,2	Uredba komisije (EU) št. 37/2010 ^(a)
Kumafos	0,009	0,1	Uredba komisije (EU) št. 37/2010 ^(a)
Timol	0,07	ni predpisa	

Analizne metode

Amitraz: Definicija ostankov amitraza, glede na katero je postavljena največja dovoljena količina ostanka v medu (MRL), je vsota amitraza in vseh razgradnih produktov, ki vsebujejo 2,4dimetilnilinsko skupino, izraženo kot amitraz. Zato smo vsebnost amitraza in njegovih razgradnih produktov določali po hidrolizi amitraza v 2,4dimetilnilin. Sledili sta ekstrakcija tekoče-tekoče 2,4dimetilnilina v nheksan in določitev aktivne snovi s pomočjo plinske kromatografije z masno selektivnim detektorjem (GCMS).

Kumafos in timol: Kumafos in timol smo iz vzorcev medu ekstrahirali z mešanico topil acetona, petroleter, diklorometana v razmerju 1 : 2 : 2. Aktivni snovi smo določali z GCMS (Slika 1).

Vzorčenje

Vzorci medu smo prejeli iz vseh statističnih regij Slovenije: goriške, zasavske, obalno-kraške, primorsko-notranjske, gorenjske, koroške, jugovzhodne Slovenije, podravske, posavske, pomurske, savinjske in osrednje Slovenije. Vzorci so bili dani v analizo prostovoljno, s strani pridelovalcev. Do analize je bil upravičen vsak čebelar, ki je bil vpisan v Register čebelnjakov.

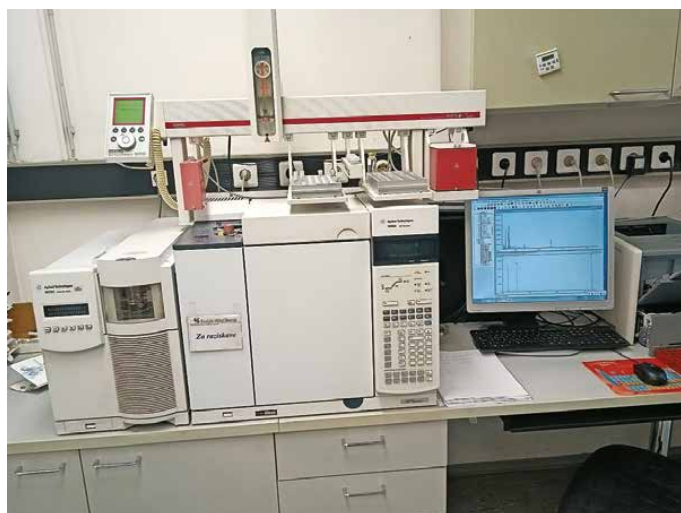
Ob oddaji vzorca so čebelarji navedli podatek o uporabi zdravil za zatiranje varoj v obdobju zadnjih treh let. Nekateri čebelarji so uporabljali samo ekološka zdravila na osnovi mravljinčne, oksalne in mlečne kisline ter timola (Formivar, Varromed, Apibioxal, Oxuvar, Thymovar, Apilife Var, MAQS). Drugi čebelarji so poleg ekoloških zdravil uporabljali tudi sintetična zdravila na osnovi amitraza (Varidol, Apivar, Mitak), kumafosa (Checkmite) in flumetrina (Bayvarol, Polyvar Yellow).

Preglednica 2: Število vzorcev medu v posameznem letu

Leto	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Število vzorcev	66	42	156	84	100	58	100

Rezultati

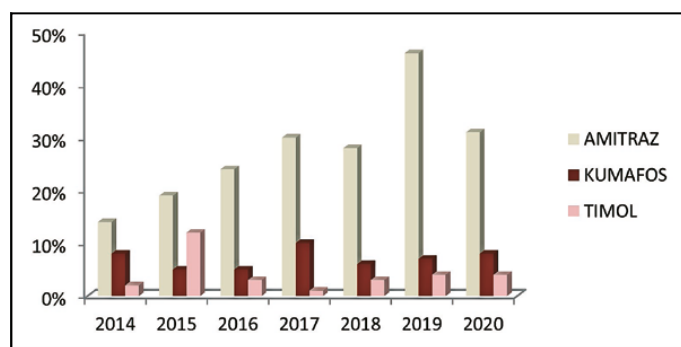
V obdobju od 2014 do 2020 smo v laboratorij prejeli 606 vzorcev medu. Največ čebelarjev je uporabljalo sintetična zdravila na osnovi amitraza, kar je razvidno tudi iz naših rezultatov, saj je bil amitraz zaznan v največjem številu analiziranih vzorcev. Malo čebelarjev uporabljalo zdravila na osnovi kumafosa in timola. Razlog

Slika 1: Kemijska analiza akaricidov v medu na KIS-u

je verjetno, da se amitraz v medu razgradi že v desetih dnevih, medtem ko se kumafos šele v devetih mesecih. Slabost timola pa je, da lahko v visokih koncentracijah spremeni naravno aromo medu. Čeprav se število ekoloških pridelovalcev povečuje, pa večina čebelarjev (85 %) uporablja kombinacijo sintetičnih in ekoloških zdravil. Rezultati spremljanja ostankov akaricidov v medu slovenskih čebelarjev so prikazani v Preglednici 3.

V vzorcih medu je bil najpogostejši amitraz, sledil je kumafos in nato timol. Vrednosti amitraza so bile v območju od 0,01 do 0,12 mg/kg, vsebnosti kumafosa od 0,009 do 0,056 mg/kg in vsebnosti timola od 0,07 do 0,46 mg/kg. 65 % analiziranih vzorcev (392 od skupno 606) ni vsebovalo ostankov merjenih akaricidov oziroma so bile vrednosti pod mejo kvantitativne določitve analizne metode (< LOQ).

Slika 2: Primerjava vsebnosti akaricidov v medu v posameznih letih

Preglednica 3: Ostanke akaricidov v medu v obdobju od 2014 do 2020

	Amitraz	Kumafos	Timol
Št. vzorcev z ostanki < LOQ	441	565	585
Delež vzorcev z ostanki < LOQ (%)	73	93	96
Št. vzorcev z ostanki ≥ LOQ in ≤ MRL	165	41	21
Delež vzorcev z ostanki ≥ LOQ in ≤ MRL (%)	27	7	4
Št. vzorcev z ostanki > MRL	0	0	/
Delež vzorcev z ostanki > MRL (%)	0	0	/

Noben vzorec ni vseboval akaricidov nad dovoljeno mejno vrednostjo (MRL), ki jo predpisuje evropska zakonodaja.

Z leti je delež vzorcev, kjer smo ugotovili amitraz, naraščal. V prvem letu 2014 je bil delež 14 %, leta 2019 je bil delež najvišji, 46 %, v lanskem letu pa je bil 31 %. Odstotek vzorcev, kjer smo zaznali kumafos, niha med 5 % in 10 %. Najvišji delež smo ugotovili v letu 2017. Timol je bil zastopan v najmanjšem deležu (1–4 %). V letu 2015 smo izjemoma določili timol pri večjem številu vzorcev, pri 12 % (Slika 2).

Spremljanje ostankov sintetičnih zdravil za zatiranje varoze v čebeljih pridelkih omogoča ugotavljanje skladnosti z zakonsko predpisanimi najvišjimi dovoljenimi količinami ostankov (MRL) in ugotavljanje skladnosti pridelave z dobro čebelarsko prakso.

Kljub temu da smo v obdobju od leta 2014 do 2020 našli ostanke amitraza, kumafosa in timola pri kar 35 % vzorcev, je spodbuden podatek, da vrednosti v analiziranem slovenskem medu ne presegajo mejnih vrednosti, ki jih predpisuje zakonodaja (Uredba Komisije (EU) št. 37/2010).

Viri:

- Baša Česnik, H., Kmecl, V., Velikonja Bolta, Š. (2019): Pesticide and veterinary drug residues in honey – validation of methods and a survey of organic and conventional honeys from Slovenia. *Food Additives and Contaminants Part A*, 36: 1358–1375.
- Bogdanov, S., Imdorf, A., Kilchenmann, V. (1998): Residues in wax and honey after Apilife VAR treatment. *Apidologie*, 29: 513–524.
- Kmecl, V., Baša Česnik, H. (2011): A survey of total amitraz residues in honey produced in Slovenia. V: J. Pulkrabová (ur.), M. Tomaniová (ur.). *Book of abstracts, 5th International Symposium on Recent Advances in Food Analysis* (p. 407). Praga: Institute of Chemical Technology.
- Korta, E., Bakkali, A., Berrueta, L. A., Gallo, B., Vicente, F., Kilchenmann, V., Bogdanov, S. (2001): Study on acaricide stability in honey. Characterization of amitraz degradation products in honey and beeswax. *Journal of Agricultural and food Chemistry*, 49: 5835–5842.
- Uredba Komisije (EU) št. 37/2010 z dne 22. decembra 2009 o farmakološko aktivnih snoveh in njihovi razvrstitvi glede mejnih vrednosti ostankov v živilih živalskega izvora.

Nalogo bomo izvajali tudi v letu 2022 (analize ostankov akaricidov in antibiotikov v medu). Čebelarje vabimo k sodelovanju! Vabilo bo dostopno na spletni strani Kmetijskega inštituta Slovenije, www.kis.si/.

Rezultati Colossovega vprašalnika o čebelarstvu (II. del)

Aleš Gregorc

Univerza v Mariboru, Fakulteta za kmetijstvo in biosistemske vede
ales.gregorc@um.si

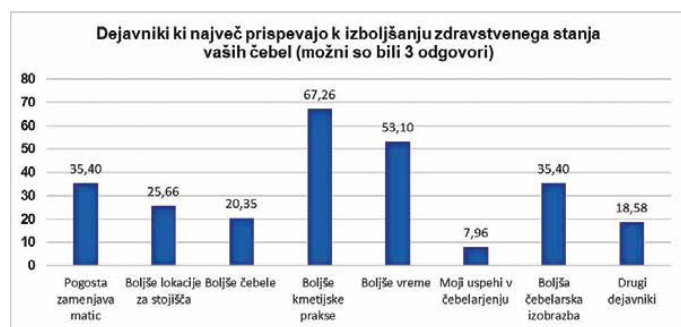
V preteklih letih smo v Sloveniji in v drugih državah čebelarji izpolnjevali spletni vprašalnik Colosso o pridobivanju čebelarskih znanj.

Čebelarji so v zadnjem letu najpogostejše poizvedovali po informacijah in znanjih s področja zatiranja varoj in zdravja čebel. Splošna čebelarska praksa ter selekcija in vzreja matic, poleg drugih strokovnih tem, so čebelarje manj zanimale. Seveda je splošna čebelarska stroka zelo raznolika in obsega številna področja, ki se nanašajo na čebele in čebelarstvo. Interdisciplinarnost čebelarske dejavnosti se kaže v naboru številnih zanimanj čebelarjev, ki so tudi nujno potrebna za uspešno čebelarjenje (Gregorc in Pislak Ocepek, 2012).

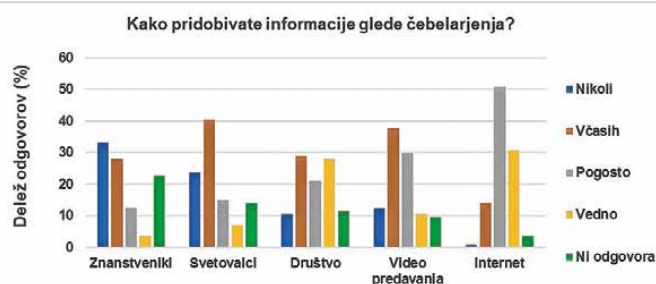
K izboljšanju zdravstvenega stanja čebeljih družin pa bi po večinskem mnenju čebelarjev prispevale »boljše kmetijske prakse«, ki vključujejo manj pesticidov, bolj pestro pašo za čebele in boljše vremenske pogoje. V enaki meri pa bi prispevali tudi pogosta zamenjava matic in boljša čebelarska izobrazba. Sicer znani neugodni

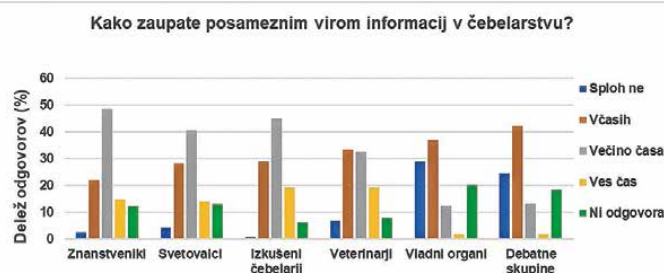
Graf 4: Strokovna področja, ki so najpogostejše zanimala čebelarje v zadnjem letu. V rubriki »drugi pridelki« so bili navedeni: cvetni prah, propolis, čebelji kruhek – izkopenec (možni so bili trije odgovori).

Graf 5: Zdravstveno problematiko pri svojih čebeljih družinah čebelarji najpogostejše povezujejo z naštetimi dejavniki. Čebelarji so izmed predlaganih odgovorov izbirali tri najpomembnejše dejavnike. »Boljše čebele« vključujejo: manj rojive, bolj medonosne; »boljše kmetijske prakse« pa vključujejo: manj pesticidov, bolj pestro pašo za čebele.

Graf 6: Pridobivanje informacij čebelarjem omogočajo različni viri, ki so na voljo. Najpogostejše možnosti so izbirali glede na opredelitev: nikoli, včasih, pogosto, vedno ali ni odgovora. Relativni delež odgovorov se nanaša na posamezen vir informacij: čebelarski znanstveniki, svetovalci v čebelarstvu, čebelarsko društvo, video predavanja in internet. V vsaki od možnosti je imel čebelar na voljo po en odgovor.

Graf 7: Zaupanje v različne vire informacij, ki so relevantne za čebelarstvo. Relativni delež odgovorov se nanaša na posamezen vir informacij: znanstveniki, svetovalci, izkušeni čebelarji, veterinarji, vladni organi, debatne skupine na družbenih omrežjih. V vsaki od možnosti zaupanja je imel čebelar na voljo po en odgovor.

zunanjim vremenskim dejavnikom, ki v veliki meri vplivajo na uspešnost čebelarjenja in se kažejo v pričakovani količini pridelanega medu, so pogosto izpostavljeni tudi v čebelarskih sezonah z nizko pridelavo medu (ČZS, 2016). Tudi v teh analizah so neugodni vremenski pogoji pomemben vzrok, ki vpliva na nizko pridelavo medu v posameznih letih v Sloveniji.

Čebelarji imajo pri zbiranju informacij in znanj ter praks različne pristope. Na splošno imajo na voljo širok spekter virov, ki vključujejo znanstvenike v različnih institucijah in svetovalce, ki delujejo v svetovalnih službah. Poleg tega so na voljo tudi informacije in njihova izmenjava v okviru čebelarskega društva, z uporabo video predavanj ali zbiranja informacij na internetu (Avguštin in sod., 2020).

Vprašanje zaupanja čebelarjev v dejavnike, ki posredujejo znanja ali informacije, je velikega pomena za odločevalce na določenem področju. Verodostojnost posredovanja informacij in odnos do samih uporabnikov v veliki meri prispevata k upoštevanju priporočil, ki so ključna za izvajanje posameznih strokovnih nalog. Na področju čebelarstva je prisotno večje število organizacij in tudi ravni posredovanja različnih znanj in praks.

Čebelarji pa se na osnovi različnih okoliščin odločajo glede zaupanja. Na Grafu 8 so prikazani odgovori čebelarjev na vprašanje o zaupanju v različne vire informacij.

Zaključek

Nekateri odgovori, ki smo jih zbrali v slovenskem čebelarskem prostoru, nudijo zanimivo izhodišče za razmisleke o dejavnostih, ki se tičejo čebelarskih problematik in samih čebelarjev. Cilj je seveda poznavanje in reševanje strokovnih čebelarskih vprašanj in tudi socioekonomskih tematik, ki so na tem področju še posebno kompleksne. Končno se odražajo v uspešnosti čebelarske pridelave in tudi v zadovoljstvu čebelarjev, ki se z veseljem in zanimanjem ukvarjajo s to pristočasno

ali poklicno dejavnostjo. V okviru skupine Coloss bomo v nadaljevanju analizirali opisane teme primerjalno v mednarodnem prostoru. Čebelarje pa tudi v prihodnje vabimo, da se vključijo v izpolnjevanje vprašalnikov, ki jih organiziramo in izvajamo v okviru mednarodne skupine raziskovalcev Coloss na področju čebelarstva. ●

Viri:

Lilek, N. (urednik) (2021): *Priručnik dobre čebelarske prakse in Zbornik 43. dnevi čebelarstva: Celje, 2020*. Lukovica: Čebelarska zveza Slovenije, 2020. 99 str.

ČZS (2016). Letošnja medena letina bo slaba: https://www.czs.si/objave_podrobno_czs/7310 (30. 3. 2021).

Gregorc, A., Pislak Očepek, M. (2012): *Dejavnosti čebelarjev v skrbi za ohranjanje čebeljih družin: odmiranje družin, zatiranje varoj in vzrejna dejavnost*, (Raziskave in študije, 89). Ljubljana: Kmetijski inštitut Slovenije: Univerza v Ljubljani, Veterinarska fakulteta, 31 str.

Intervju z Radulom Miljaničem, predsednikom Zveze čebelarskih organizacij Črne gore

Koliko odstotkov srbskih čebelarjev je članov Zveze čebelarskih organizacij Črne gore (SPOCG) in kolikšna je članarina?

Približno 75 % čebelarjev je članov SPOCG. Članarina v SPOCG znaša 10 EUR na leto, lokalnemu čebelarskemu društvu pa plačajo še med 10 do 15 EUR (povprečna neto plača v Črni gori je po podatkih črnogorskega ekonomskega portala bankar.me decembra 2020 znašala 527,00 EUR, op. ur.).

Kaj dobi vsak član iz naslova članarine?

Ob vplačilu članarine vsak član prejme 12 številčkov čebelarske revije ter ima možnost brezplačne objave oglasa v reviji, možnost odkupa medu in možnost, da posredno in neposredno sodeluje v dejavnostih in pri vodenju SPOCG.

Kaj so glavne dejavnosti SPOCG in kaj je največji izziv zveze? Kakšno je vaše sodelovanje s čebelarskimi zvezami po EU in širše?

Glavne dejavnosti SPOCG so sodelovanje z ministrstvom za kmetijstvo in drugimi institucijami v zvezi s čebelarstvom, oblikovanje čebelarskih razvojnih politik, izvajanje ukrepov kmetijske politike s sredstvi države, promocija čebelarstva v medijih, izobraževanje potrošnikov, izobraževanje mladih. Največja izziva sta dvigniti raven znanja čebelarjev, še posebej iz zdravstvenega varstva čebel, in uvedba standardov dobre čebelarske prakse. SPOCG je član Apimondie. V glavnem sodelujemo z državami nekdanje Jugoslavije. To sodelovanje se odraža v stalni komunikaciji in organizaciji skupnih pobud.

Radule Miljanić, predsednik Zveze čebelarskih organizacij Črne gore (v sredini)

Foto: Marko Borko

Kakšne pomoči (finančne, materialne, druge) so čebelarji deležni od države? Kako jih pridobijo in kolikšne so?

- Pomoč države se odraža v subvencijah, opredeljenih v proračunu za kmetijstvo. Podprto je:
- sofinanciranje matic 5 EUR na matico, čebelar pa doplača še 6 EUR;
- 70-% sofinanciranje zdravil za varozo;
- 50-% sofinanciranje certificiranega čebeljega voska (uvoz iz Avstrije);
- 50-% podpora mladim čebelarjem začetnikom (letno med 80 do 100 oseb, starih od 18 do 30 let, dobi pet panjev);
- 50-% sofinanciranje za čebelarske opreme (točila, talilniki voska, pripomočki za odkrivanje satja, vedra ...);

- 50-% sofinanciranje nakupa prevoznih zabojnikov in prikolic za prevoze čebel;
- organiziranje čebelarške šole, katere program je opredeljen v sodelovanju z ministrstvom za šolstvo;
- organizacija čebelarških prireditev, predavanj po celotni Črni gori.

Katera zdravila za zatiranje varoj so čebelarjem dostopna ter kako in kje lahko do njih dostopajo? Ali država čebelarjem sofinancira sredstva za zatiranje varoj in, če da, v kakšnem deležu?

Letos so sofinancirana zdravila Apiguard, ApiLifeVar, mravljinčna kislina in Biowar. Nabavo zdravil organizira SPOCG, tako da čebelarji v obdobju od 1. marca do 30. aprila oddajo naročilo svojemu čebelarskemu društvu in ga vplačajo na račun SPOCG. Po tem SPOCG distributerju posreduje podatke o vrstah in količinah zdravil. Dostava je organizirana do konca junija, ko distributer uvozi zdravila, SPOCG pa organizira distribucijo lokalnim čebelarskim društvom, kjer zdravila prevzamejo čebelarji. Cene zdravil za čebelarje znašajo za dva odmerka Apiguarda 1,06 EUR, dva odmerka ApiLifeVara 1,15 EUR, 1 liter mravljinčne kisline (85-% raztopina) 4,50 EUR in dva odmerka Biowarja 1,4 EUR.

Katere so največje težave pri oskrbi čebeljih družin med letom, s katerimi se spoprijemajo čebelarji, in kako jih rešujejo?

Varoje, sezonsko pomanjkanje cvetnega prahu, zelo nizki donosi medu v sušnih letih.

Katere so glavne čebelje paše v Črni gori?

V Črni gori nimamo sortnih medov, razen kadar zamedo spomladanska resa. Na severu države se v glavnem prideluje cvetlični med, medtem ko imamo v osrednjem in južnem delu pašo na žajblju, navadnem deraku in robidi. V zadnjem času imamo tudi manov med.

Na kakšen način razporejate čebele na pašo in katero dokumentacijo čebelarji potrebujejo za premik čebel? Koliko čebelarjev po vaši oceni uporablja premik čebel za izkoriščanje oddaljenih paš?

V skladu z veljavnimi predpisi je čebelar, ki prevaža na paše, dolžan pridobiti veterinarsko potrdilo, da so njegove čebele zdrave. V praksi se tega ne drži nihče in čebelarji prosto prevažajo čebele. Čebelarjev, ki prevažajo čebele na paše, je po naših ocenah do 35 %.

Kakšna je povprečna maloprodajna cena kg medu, katere so glavne sorte medu, kateri je poleg pridelave medu najpomembnejši ali najhitreje razvijajoči se vidik čebelarstva?

Cena medu na domu znaša od 10 do 12 EUR. Sortnega medu nimamo, je mešanica več rastlin. Čebelarji so v

glavnem osredotočeni na pridelavo medu, medtem ko drugih čebeljih pridelkov pridelajo malo. Ta vidik je treba izboljšati. Počasi se razvija čebelarski turizem, ki ima velik potencial, saj je Črna gora turistična destinacija.

Kakšen je delež uvoza medu izven EU v vašo državo? In kakšno je vaše stališče glede uvoza?

Na našem trgu ni medu iz EU. Uvoženi med v glavnem prihaja iz Srbije in Makedonije. Uvoženi med ni kakovosten in je precej cenejši.

Kolikšen je delež posredne in neposredne (neposredna prodaja kupcem) prodaje medu?

Na domu se proda 80 % medu, trgovskim verigam 20 %.

Kakšno je stanje na področju vzreje matic in s kakšnimi izzivi se na tem področju srečujete?

V tem delu imamo s kakovostjo matic precej težav. Kupci matic so na splošno nezadovoljni s kakovostjo. Sistem razdeljevanja je organiziran tako, da vzrejevalci matice posredujejo po SPOCG, kar je za nas veliko breme.

Od letos razmišljamo o tržnih poslovnih modelih. Sicer pa država vsako leto februarja objavi javni razpis za izbor vzrejevalcev matic. Ministrstvo za kmetijstvo z njimi podpiše pogodbo. Vzrejevalci na podlagi ocene komisije prejmejo kvote in organizirajo vzrejo. Ministrstvo financira vzrejališče matic pod nadzorom SPOCG, od koder vsak vzrejevalec letno prejme odbrano matico.

Ali pri vas delujejo plemenilne oz. testne postaje in ali iz države prejimate kakšno podporo?

Imamo podporo ministrstva za program odbire čebeljih matic. V centru izvajamo različne teste (donos medu, čistilno vedenje, odpornost proti boleznim, mirnost, rojivost ...).

Na kaj ste najbolj ponosni pri razvoju čebelarstva v zadnjem obdobju?

Veseli smo, da v zadnjem času nimamo težav s pojavom hude in pohlevne gnilobe čebelje zalege. Prav tako nimamo težav z nosečo. Povečuje se delež čebelarjev, včlanjenih v SPOCG. Opazno se izboljšuje starostna struktura v korist mladih. Navsezadnje je velik uspeh naš center Hiša medu s svojimi objekti, kjer predelujemo čebelji vosek po ceni 0,5 EUR/kg, odkupujemo in pakiramo črnogorski med po nabavni ceni 8 EUR/kg, izdelujemo krmo za čebele. Center z dejavnostmi, ki potekajo v njem, ustvarja pogoje za nenehen razvoj sodobnega čebelarstva v Črni gori.

Sodelavci ČZS

Praha matice s troti v zraku je izvirno slovensko odkritje

Franč Šivic

franci.sivic@gmail.com

Paolo Fontana je doktor entomologije, raziskovalec, predsednik Svetovnega združenja za biotsko raznovrstnost (World Biodiversity Association), čebelar in pisec čebelarskih knjig. Leta 2017 je na več kot 600 straneh izšlo njegovo delo z naslovom *Užitek čebel (Il piacere delle api)*, v katerem opisuje med drugim tudi zasluge Antona Janše za napredek čebelarstva v avstrijskih deželah.

Zdaj se je lotil pisanja nove knjige, v kateri želi prikazati, kako se je skozi zgodovino razvijalo vedenje o čebelah od najstarejših časov do danes. Prišel je že do sredine 18. stoletja, in tu je naletel na delo idrijskega rudniškega zdravnika Janeza Antona Scopolija z naslovom *Kranjska entomologija* (lat. *Entomologia carniolica*) iz leta 1763, v katerem je sporočil svetu, da se čebelja matica oprashi s troti izven panja. Ker Scopol sam ni bil čebelar, pogosto pa je potoval po slovenskih krajih in se pogovarjal z gorenjskimi čebelarji, je to novost verjetno slišal od starih gorenjskih čebelarjev.

Fontana se kot znanstvenik ni zadovoljil samo s tem podatkom. Zanimali so ga imena teh čebelarjev in natančna pisna dokumentacija, če seveda obstaja, ter podatki o kraju in času, ko je nastajala. Toda kdo bi mu lahko pomagal najti verodostojne vire, saj je od takrat minilo že dobrih 250 let, v Sloveniji pa je poznal samo mene? Ko je pred tremi leti raziskoval genom italijanske čebele in ga je želel primerjati z genomi drugih evropskih ras, da bi našel njihove sorodstvene vezi, je prišel v Ljubljano in jaz sem mu tedaj priskrbel dovolj velik vzorec čistih kranjskih čebel. Ker sam nimam izkušenj z brskanjem po arhivih, sem se obrnil na zaslužnega profesorja Andreja Šaleharja, ki je na tem področju strokovnjak. Takoj je bil pripravljen ugoditi moji želji in že v pičlih dveh tednih mi je poslal obsežno ter z natančnimi podatki uporabljenih virov dokumentirano raziskavo (*Kronologija zapisov (rokopisi in objave) o prahi matice s troti v zraku* – 13 strani). Začel sem jo prebirati in tedaj mi je postalo jasno, kako naporno delo je imel njen avtor, saj je imel opraviti pretežno z nemškimi besedili v gotici, pogosto s slabim tiskom in razlitimi, mestoma z do skoraj neprepoznanimi črkami.

Foto: Franc Šivic

Iz raziskave povzemam kratko časovno zaporedje poročil o prahi matic v zraku. Po Scopoliju leta 1763, ki je to objavil prvi na svetu, pet let kasneje (t. j. 1768) tudi Peter Pavel Glavar omenja v svojem nemškem odgovoru Spodnje avstrijski gospodarski družbi, da mlada matica »iz tistih panjev, ki so izročili ..., čez nekaj dni med 12. in 2. uro izleti na oprashi«. Leta 1769 je opazoval praho matic v zraku ljubljanski kirurg Anton Humel, o čemer je leta 1773 v nemščini poročala Čebelarska družba v Gornji Lužici. Približno v istem času piše o večkratnem opazovanju prahe matic čebelar in duhovnik Matej Furlan iz samostana Mekinje pri Kamniku. V prvi Janševi knjigi iz leta 1771 pa beremo, da se matica oprashi v zraku z večjim številom troto, kar do tedaj ni bilo znano in je avtorjevo osebno spoznanje.

Praha matice s troti v zraku je torej izvirno slovensko odkritje. Opažanja, ki so privedla do tega odkritja in njegovega zapisa, so namreč potekala na območju današnje Slovenije med gorenjskimi čebelarji na Kranjskem. Zapisali pa so jih, Slovenci (čebelarji) oz. v Sloveniji delujoči izobraženci, v latinščini ali nemščini, kar je bilo tedaj med izobraženci običajno.

Zdaj sem bil jaz na vrsti. Celotno raziskavo sem prevedel v italijanščino in jo poslal prijatelju Paolu

Fontani. Ta kar verjeti ni mogel svojim očem, ko je videl, koliko dela sva zanj naredila s profesorjem Šaleharjem. Naj za zaključek navedem samo zadnje stavke iz njegovega zahvalnega pisma: »Vaša raziskava je tako zanimiva, da ne bom uporabil podatkov iz nje samo v svoji knjigi, ampak jo bom poskušal v celoti objaviti v kateri od italijanskih čebelarških revij. Vsekakor pa

zdaj vem, da je in da je bilo slovensko čebelarstvo vedno najbolj napredno.«

Vira:

Ustna informacija.

Fontana, P. (2017): *Il piacere delle api*. str. 349–351.

Šalehar, A. (2020): *Kronologija zapisov (rokopisi in objave) o prahi matice s troti v zraku*, 13 strani.

Prvo čebelarско društvo na Slovenskem

Verena Štekar-Vidic

kustosinja Čebelarškega muzeja

verena.vidic@mro.si

Slovensko čebelarstvo ima dolgo tradicijo. Znanje in veščine se stoletja prenašajo iz roda v rod in se nadgrajujejo, za komunikacijo med čebelarji pa so pomembna predvsem njihova združenja. Danes več kot 200 čebelarških društev združuje okoli 11.000 čebelarjev, ki se povezujejo tudi regijsko in na nacionalni ravni.

Da so se gorenjski čebelarji kot prvi na Slovenskem poskusili organizirati v združenje že pred 340 leti, priča izročilo o prvi čebelarški bratovščini. Oklicana je bila 14. aprila 1781 v cerkvi sv. Klemena na Rodinah (zdaj v občini Žirovnica), že po treh mesecih pa tudi preklicana. Toda v zgodovini je ostala zapisana kot prva smela težnja po organiziranem združevanju, srečevanju, sodelovanju in podpori čebelarstvu, ki je bilo prav v tem delu Gorenjske tedaj že zelo razvito.

Bil je to čas zlate dobe kranjskega čebelarstva. Čebelarji so s pridom izkoriščali dobre lastnosti kranjske sivke. Čebelarili so v lesenih panjih, ki so jim znali širiti prostor. Zlagali so jih v značilne čebelnjake ali pa so v njih čebele prevažali na različne lokacije, da so podaljšali pašno dobo ter omogočali večji pridelek medu in voska. Prezgodaj umrli znameniti državni čebelarški učitelj Anton Janša z Breznice je z znanjem iz rodnega okolja habsburški monarhiji

Cerkve sv. Klemen na Rodinah 2020

in drugemu svetu dal velik čebelarški pečat. Nekdanji komendski župnik Peter Pavel Glavar, ki je pisal in deloval za domačega čebelarja, je živel tedaj na Lanšprežu na Dolenjskem. Širil je misel o vaških čebelarških zadrugah in da posameznik le v skupnosti lahko doseže cilje.

14. aprila, ko je bila ustanovljena čebelarška bratovščina na Rodinah, je bila velikonočna sobota. Oznanjena je bila pri praznični maši naslednji dan. Organizatorje je vodil rodinski duhovnik in čebelar Jakob Neboisk. Na območju od Mojstrane do Škofje Loke in od Bohinja do Tržiča je bilo v organizacijo vpisanih že 397 članov. Njena pravila so velevala plačevanje članarine 18 oz. 7 goldinarjev in vsakoletno udeležbo na čebelarški slovesnosti v rodinski cerkvi na prvo nedeljo po veliki noči. Vsako leto naj bi se za vse člane brale tudi štiri maše. Toda že v tednu do prve bele nedelje tistega leta so organizatorji spoznali, da je ustanovitev nelegalna, saj je poseben državni zakon že leta 1771 prepovedal ustanavljanje bratovščin oz. jih dovoljeval le z izrecnim dovoljenjem vladarja. Tega pa gorenjski čebelarji niso imeli. Zaman je bilo kasnejše sklicevanje zgolj na cerkveno bratovščino, ki naj bi zbirala denar za revno rodinsko cerkev, zaman zanikovanje, da se je nekaj velikega organizacijskega res zgodilo. Po poročilih zemljiških gospodov Radovljica, Bled in Kamen ter nekaj zaslisanjih posameznikov je deželno glavarstvo Kranjske odločilo, da bratovščina ni prijavljena in ni dovoljena. Jakob Nebois je razpustitev oznanil 15. julija v cerkvi sv. Klemena na Rodinah.

Branko Čušin, Ustanovitev čebelarške bratovščine leta 1781 na Rodinah (slikano s propolisom na les, panjsko končnico)

Vir: Zaletel, P.: Prvo slovensko čebelarško društvo. *Slovenski čebelar*. 1995, št. 11, 12, 1996, št. 1, in 1998, št. 12.

Koliko medu in cvetnega prahu naberejo čmrlji

dr. Janez Grad

janez.grad33@gmail.com

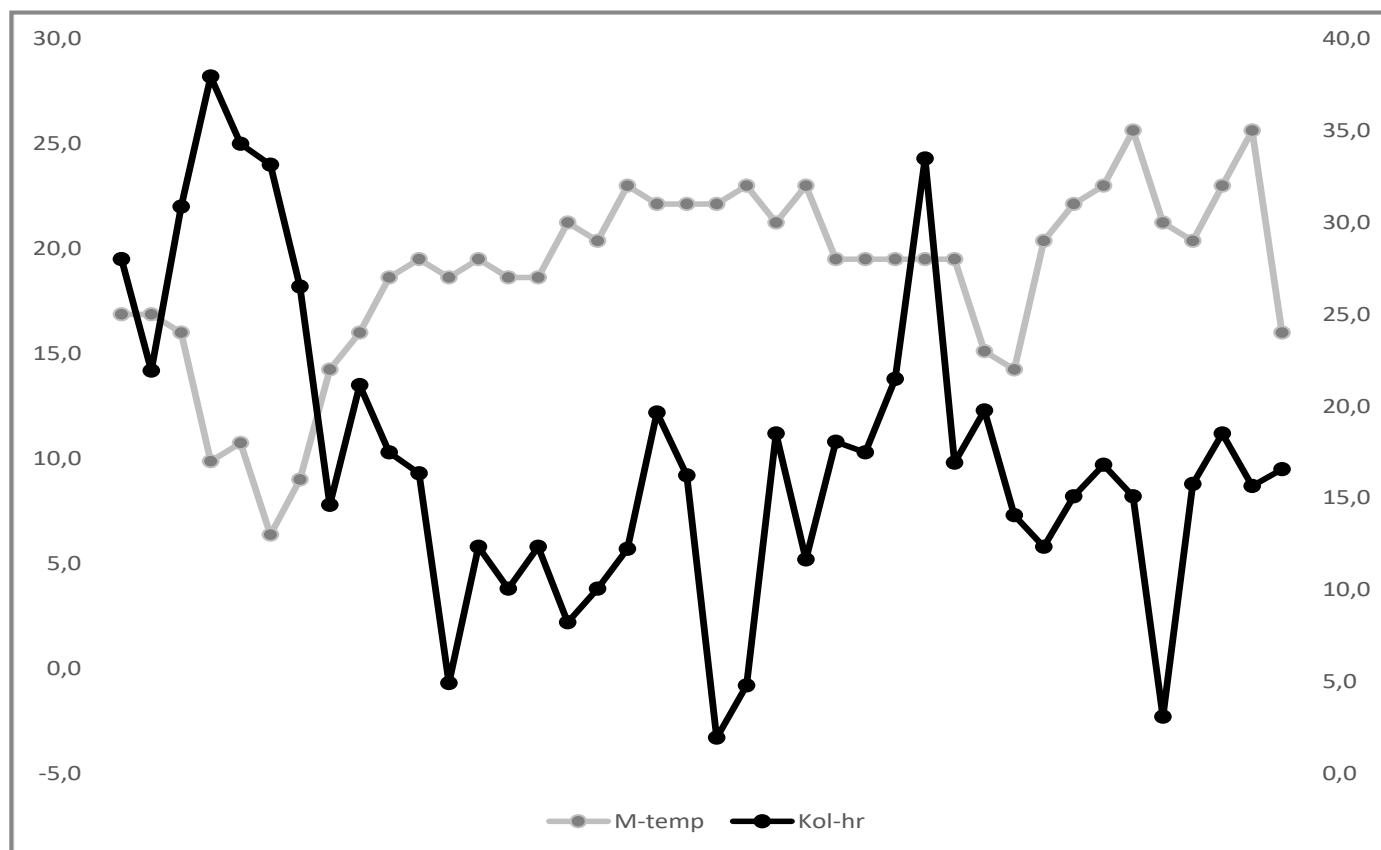
Čmrlji se hranijo z medičino in cvetnim prahom. Nepoužito, podnevi nabrano hrano hranijo v satnih lončkih za kasnejše potrebe. V članku je predstavljeno merjenje dnevne količine tako shranjene hrane. Ugotovitve temeljijo na izračunani razliki med maso čmrljega gnezda v panju zvečer in zjutraj. V našem prvem tovrstnem poizkusu, ki je potekal spomladi in poleti leta 2019, je bila v ta namen uporabljena družina vrtnega čmrlja (*Bombus hortorum*). Namen merjenja je bilo ugotoviti največji donos. Donosi so pogojeni z danostmi okolja lokacije gnezda, vremenom in številom delavk v družini.

Tuji raziskovalci čmrljev so težo mase nabrane medičine in cvetnega prahu, pri tem pridobljenih in porabljenih kalorij zaradi opravljenega dela pri letanju na pašo ter vpliv raznih okoliščin na to že raziskovali na

določenih vrstah čmrljev, vendar, po našem vedenju, ne na vrsti *B. hortorum*.

Čmrlji so žuželke, ki spadajo v družino čebel, v okviru katere tvorijo poseben rod *bombus*, v njem pa je več sto različnih vrst čmrljev. Po različnih virih je bilo v Sloveniji do sedaj opaženih 35 vrst. Vrste se medsebojno razlikujejo po več značilnostih, na primer po velikosti, po barvi dlačic, po mestu za gnezdo, po dolžini rilčka za srkanje medičine, upošteva tudi mano, po dnevnem času letanja na pašo, po časovnem terminu, ko se matice vračajo s prezimovališča, po dolžini življenjskega obdobja, po številu delavk v gnezdu in po odpornosti proti mrazu. Čmrlji se hranijo podobno kot druge vrste čebel s cvetnim prahom in medičino zato so pomembni opraševalci vseh vrst cvetja, tudi tistega, ki se mu medonosne čebele, v nadaljevanju čebele, izogibajo ali pa ga zaradi naravnih danosti, na primer visoko v planinah, ne morejo obiskati.

Čmrlji torej živijo od medu in cvetnega prahu, ki ga sami naberejo. Če jim hrane zmanjka, na primer v času dolgotrajnega dežja in/ali mraza, umrejo. Nabrano hrano shranjujejo v lončke satja v gnezdu, podobno kot čebele, in jo od tam odvzemajo. Spomladi, ko si

Graf prikazuje dve vrsti linij: poudarjena linija podaja maso panja z nabrano hrano na dan, svetlejša linija pa podaja najvišjo dnevno temperaturo zraka. Na levi pokončni osi so v gramih podane vrednosti mase (interval -5.0–30.0), na desni navpični osi pa so v stopinjah C podane vrednosti najvišje dnevne temperature (interval 0–40).

Graf: dr. Tina Jukić

Gnezdo *B. hortorum*, približno 25 čmrljev;
Petelinje, 3. junija 2019

Gnezdo *B. hortorum*, približno deset čmrljev;
Petelinje, 14. junija 2019

Gnezdo *B. hortorum*, pet čmrljev
(matica in štiri delavke); Petelinje, 27. junija 2019

matica zgradi gnezdo, zgradi v njem en voščen lonček, v katerega potem nanaša medicino, kot zalogo za ponoči ali/in slabo vreme, ko ne more letati na pašo. Lonček je nekako srednje velikosti med manjšimi in večjimi lončki, ki nastajajo kasneje, ko se izlegajo delavke in še kasneje mlade matice. Matica ga napolni čez dan, če ji vreme dopušča letanje na pašo. Masa medicine v njem je približno do enega grama.

Ko se izležejo delavke, prinašajo medicino in cvetni prah. Po velikosti večje vrste čmrljev prinašajo večje količine hrane in je tudi porabijo več kot manjše vrste. Dnevna količina nabranega medu je odvisna od mnogih dejavnikov, na primer vremena, števila delavk v gnezdu, ki letajo na pašo, velikosti delavk, dolžine dnevnih svetlobe, bližine in količine zelenega cvetja in njihovega medenja. Opazovanja kažejo, da so čmrlji najbolj aktivni ob soparnem vremenu pred dežjem, manj pa ob sončnih vročih dnevih. Se pa vrste medsebojno zelo razlikujejo, ene zelo pogosto izletavajo zjutraj in zvečer ter manj pogosto sredi dneva, druge pa obratno.

Za kakršno koli bolj natančno in verodostojno ugotavljanje nabrane hrane so potrebne meritve. V našem primeru smo uporabili digitalni palični termometer in tehtnico. Meritve smo opravili na čmrljih, ki so bili naseljeni v panjičku na vrtu prof. dr. Janeza Grada v vasi Petelinje, v času od 24. maja 2019 do 2. julija 2019, in sicer dnevno zjutraj in zvečer. Meritve so pokazale spreminjanje mase panja, ki je bila pogojena z vremenskimi danostmi čez dan. To spreminjanje smo upoštevali pri izračunavanju razlike med večerno maso in jutranjo maso nabrane in použite količine hrane.

Matica se je vselila v panj 30. marca, prva delavka se je izlegla 16. aprila, prva mlada matica 9. junija, družina pa je umrla 14. julija. Značilnost te vrste čmrljev je, da se matice spomladi vrnejo s prezimovališča med prvimi – v marcu –, da je število delavk v gnezdu relativno majhno, do nekaj deset, in da imajo kratko življenjsko obdobje, ki se konča nekje v juliju.

Kot je bilo omenjeno že zgoraj, je odvisna količina nabrane hrane od več dejavnikov. Vas Petelinje leži v osrednji Sloveniji, na vzhodnem robu Ljubljanske

kotline, na nadmorski višini okrog 250 m, s predalpskim podnebjem, ki pogojuje vrsto rastlinstva. V našem primeru je bila pogojena tudi z značilnostmi bližnje okolice mesta gnezda, kot so vrtovi stanovanjskih hiš, prisojna stran gozda in travniki, ki jih kmetje intenzivno kosijo do štiri- ali celo petkrat v obdobju od začetka maja do sredine oktobra. Za obravnavano vrsto čmrljev sta bili pomembni prvi košnji v maju in juniju. Vse to je poleg vremena in števila delavk vplivalo na uspeh pri paši.

Izvajali smo dve vrsti meritev:

1. Meritve mase žive družine v panju: zjutraj, ko so bile še vse delavke v panju, in zvečer, ko so se že vse delavke vrnile s paše. Razlika med večerno in jutranjo maso kaže na količino čez dan nabrane in neporabljene medicine in cvetnega prahu.
2. Meritve mase praznega panja (zjutraj in zvečer). Te meritve so bile potrebne, ker se je masa samega panja, brez čmrljev, zaradi vremenskega vpliva na panj čez dan spreminjala oziroma zmanjševala. Rezultati meritev so pokazali, da je bila večerna masa vedno manjša od jutranje, kar je očitno bila posledica vpliva vremena na maso panja. Tako nastalo povprečno razliko mase, označeno z delta, je bilo treba upoštevati pri meritvah.

Meritve smo opravili 80-krat, po 40-krat zjutraj in zvečer. Pri merjenju količine čez dan prinesene hrane smo zato k izmerjeni večerni masi panja prišteli vrednost delta in od tako dobljene mase odšteli jutranjo maso, dobljena razlika pa je predstavljala količino tega dne nabrane in shranjene hrane.

Vsakodnevno izmerjene vrednosti jutranje in večerne mase kažejo na začetku naraščajoči zaporedji, po doseženi najvišji vrednosti 1738 gr. jutranje mase dne 31. maja oziroma 1745 gr. večerne mase dne 30. maja pa padajoči zaporedji. Obliki krivulj kažeta na količino dnevno nabrane in použite hrane, ki je funkcija danosti okolja in števila čmrljev delavk v gnezdu. Fotografije notranjosti gnezda kažejo številčno stanje družine na dan snemanja, kar se sklada z meritvami.

Meritve, opravljene na dneve z dolgotrajnim dežjem in nizko maksimalno temperaturo ter dneve

z nalivi, plohami in nevihtami, smo zaradi vpliva na vrednosti in posledično vprašljivosti zanemarili. Zaradi pomanjkanja paše smo čmrlje občasno krmili. Z dodano sladkorno raztopino, ki smo jo predhodno izmerili, se je večerna masa gnezda tako povečala. Hrano smo dodali v 1–4 lončkih tablet »vitergin«, mase od enega do štiri grame. Na izračun vrednosti spremenljivke **kol-hr** za ta dan povečana masa ni vplivala. S tem postopkom merjenja količine dnevno nabrane in delno použite hrane sta bili največji ugotovljeni vrednosti 22,0 in 19,5 grama, izmerjeni 26. maja oziroma 24. maja, najmanjši vrednosti pa –2,3 in –3,3 grama, izmerjeni 28. junija oziroma 13. junija. Negativna vrednost pomeni, da so čmrlji ta dan

nabrali za toliko manj hrane, kot so je použili. Zaradi nevihtnega vremena, ko so dežne kaplje padale tudi na panj, nismo upoštevali visokih vrednosti mase, prikazanih v grafu za dneve 27. 5. – 29. 5. in 20. 6..

V letu 2020 so bila merjenja donosa opravljena še pri štirih vrstah čmrljev, kar je zgoščeno prikazano v naslednji razpredelnici:

vrsta čmrljev	matica se vselila v panj	prva mlada matica je izletela	največja teža donosa(g)	datumi največjega donosa
<i>B. jonellus</i>	14. 3.	3. 5.	19	4. 5.
<i>B. hypnorum</i>	18. 3.	26. 5.	85	23. 5.
<i>B. humilis</i>	7. 4.	20. 6.	12	20. 6.
<i>B. pascuorum</i>	9. 4.	29. 6.	12	18. 6., 20. 6., 21. 6.

Zahvala

Zahvaljujem se g. Marku Borku, uredniku Slovenskega čebelarja, za pomoč pri oblikovanju besedila, in doc. dr. Tini Jukič s Fakultete za upravo Univerze v Ljubljani, za pomoč pri izdelavi grafa.

Po velikosti donosa je izstopala vrsta *B. hypnorum*, za katero je značilno, da je v gnezdu na višku razvoja družine veliko število delavk, tudi več sto, da so delavke izredno delavne, saj izletavajo od ranega jutra do poznega večera, tudi v hladu in dežju. Analiza merjenja je bila objavljena v glasilu *Acta Entomologica Slovenica*, Vol. 29, št. 1, 2021. 🍷

Vpliv Petra Pavla Glavarja (1721–1784) čez meje tedanje Kranjske

Janez Gregori

janez.gregori@gmail.com

Bilo je obdobje vladanja cesarice Marije Terezije, ki je vladala od leta 1740 do svoje smrti, leta 1780, obdobje razsvetljenstva je s svojimi naprednimi idejami vneslo nemir in delovno vnemo na vsa področja človekovega udejstvovanja. Povečana je bila skrb za napredek kmetijskih panog, kamor je spadalo tudi čebelarstvo. In prav za napredek te panoge je bilo tedaj med Slovenci več v čebelarstvu izkušenih mož, med njimi velečebelar Peter Pavel Glavar (1721–1784), duhovnik in graščak na gradu Lanšprež pri Mirni na Dolenjskem, ter Anton Janša (1734–1773), čebelar in ljudski slikar z Breznice na Gorenjskem. Verjetno se v življenju nikoli nista srečala, a njuna povezava je pustila pečat, tako v slovenskem kot v svetovnem čebelarstvu.

Leta 1766 je Anton Janša z domače Breznice skupaj z bratom Lovrencem odšel na Dunaj, in tam sta se vpisala na bakrorezno risarsko šolo, da bi se izpopolnila v risarski stroki. Anton Tomaž Linhart iz bližnje Radovljice

je zapisal, da naj bi bil Janša ob odhodu na Dunaj nepismen. Koliko je bil večš nemščine, lahko samo domnevamo. Na Dunaju se je Janša posvečal risarski stroki, obenem pa tudi čebelarstvu, ki mu je povsem spremenilo prvotno načrtovano življenjsko pot.

Nižjeavstrijska kmetijska družba je leta 1769 iskala čebelarja in za službo se je prijavil Anton Janša – in bil sprejet. Naslednje leto, 1770, ga je cesarica imenovala za učitelja čebelarstva na novoustanovljeni čebelarski šoli na Dunaju. Kako se je Janši lahko zgodil tak življenjski preobrat?

V tem času je delovala Čebelarska družba v Gornji Lužici, katere tajnik je bil Adam Gottlob Schirach. Njegovi prispevki v glasilu »Abhandlungen und Erfahrungen der Oberlausitzer Bienengesellschaft« (Razprave in izkušnje Gornjelužiške čebelarske družbe), katerega izdajatelj je bil v letih 1766–1771, kažejo njegovo razgledanost na področju čebelarstva. Do leta 1770 je izdal tudi štiri čebelarske knjige.

Doprnski kip P. P. Glavarja

Foto: Arhiv ČZS

Schirach je bil v svojem času nesporna čebelarska avtoriteta. Pričakovali bi, da bi mesto čebelarja, ki ga je iskala Nižjeavstrijska kmetijska družba, zasedel kdo iz njegovega kroga in ne v čebelarskem svetu neznani kranjski učenec risarstva.

Za odgovor so pomembni dogodki na Kranjskem. Leta 1768 je dunajska vlada razposlala kmetijskim družbam v presoji »Predlog za izboljšanje čebelarstva v c. k. dednih deželah«, na katerega je še isto leto v imenu ljubljanske kmetijske družbe obširno odgovoril Peter Pavel Glavar. Njegov »Odgovor« je v slovenščino prevedel prof. Stane Mihelič in v knjigi o Antonu Janši (1934) obsega kar 27 strani. V njem Glavar opisuje način čebelarjenja na Kranjskem, čebelarske razmere pri nas, svoje panje z nakladami, kako delamo umetne roje, načine vzreje matic, prašenje matic zunaj panja, prevažanje čebel na pašo, bolezni čebel in drugo. Nazadnje se obrača na oblasti s prošnjo, naj pomagajo ubogim podložnikom, da bodo lahko čebelarili.

Glavarjev »Odgovor« je v čebelarskem znanju presegal »Predlog za izboljšave čebelarstva v c. k. dednih deželah« dunajske vlade, pokazal je, kaj je za tiste čase napredno

čebelarstvo. Mihelič (1989) zaključuje, da je »po vsej verjetnosti prav Glavarjev »Odgovor« vplival na dunajsko vlado in vodilne člane kmetijske družbe, da so se takoj odločili nastaviti Janšo kot čebelarja pri Nižjeavstrijski kmetijski družbi«. In temu lahko samo pritrdimo.

Glavar je bil osrednja čebelarska osebnost svojega časa na Kranjskem. Nesebično se je trudil za napredek, razdal se je z znanjem in s snovnimi dobrinami, da bi pomagal podložnikom tudi na čebelarskem področju. Njegov vpliv je segal tudi čez meje Kranjske, tlakoval je sijajno čebelarsko pot Antonu Janši. Bil je spoštovan tudi izven svoje ožje domovine Kranjske, dokaz za to je, da so leta 1772 »gospoda Glavarja s soglasnim sklepom sprejeli za naravoslovnega člana Gornjeluziške naravoslovno-gospodarske čebelarske družbe«. ◆

Viri:

De Keller, A. (1881): *Bibliographie universelle d'apiculture*. Milan, Ulrich Hoepli, 223 str.

Mihelič, S. (1934): *Anton Janša, slovenski čebelar*. Čebelarsko društvo za Slovenijo v Ljubljani, 163 str.

Mihelič, S. (1989): *Zgodovina slovenskega čebelarstva*. V samozaložbi Slovenskega etnografskega muzeja in Avstrijskega muzeja za etnografijo, str. 15–52.

Čebelarjeva opravila v septembru

Franko Dolgan – Narin

franko.dolgan@gmail.com

Med pisanjem članka, v sredini avgusta, imam čebele v gozdu. Letos vsekakor ni običajna sezona, zato so tudi navodila za ta mesec prilagojena okoliščinam in jih ne gre uporabljati v bolj normalnih letinah, kot smo jih navajeni čebelarji. Do sedaj namreč še nisem točil, kot še veliko slovenskih čebelarjev. Medenje lipa pa sem izkoristil za gradnjo novih satov, ker mi jih primanjkuje. Čebele so mi na lipi zgradile med šest in osem satov na družino. Sedaj se nadejam, da bom točil hojev med. Zaradi medenja hoje so se nekatera avgustovska opravila prenesla v september. Lahko se zgodi, da bo kakšna čebelja družina zaradi tega tudi propadla.

Zakasnjeno zadnje točenje

Ker se letos moja pašna sezona zaradi medenja hoje končuje šele septembra, bom po zadnjem točenju še jesensko zatiral varoje kar v gozdu in tudi začel

Zatiranje varoje le pri družinah z zalego, družine označene z veliko črko Z

krmiti s sladkorno tekočino v razmerju 3 : 2, v korist sladkorju. V gozdu pa zato, ker imam čebele bolj na samem in je manjša možnost povzročitve ropa, ko bom v čebelji družini urejal gnezdo (urejanje gnezda sem opisal v prejšnji številki). Iz plodišča odstranim krajne polne medene sate ter jih nadomestim s praznimi. Ob prisotnosti velike količine medu manovega izvora je vprašljiva uspešna izzimitev družin, ker ni primeren za prezimitev. Kjer je potrebno, menjam matice in po nekaj dneh, ko vse postorim, prepeljem čebele domov. Leta 2019 so se mi ta opravila zavlekla do 14. septembra in so vse družine preživele zimo.

Foto: Franko Dolgan

Zdravljenje družin

Za družine, ki so na stojiščih, kjer ni paše na hoji, pa v tem mesecu nadaljujem opravila, kot sta krmljenje in zatiranje varoj. Družine označim z veliko črko Z (pomeni prisotnost zalege) na pročelju panja, in v tej družini je potrebno večkratno zatiranje varoj z zdravili, ki delujejo dolgotrajno, več dni. Ker nekaterim družinam menjujem matice še v zadnjem tednu avgusta na način, da odvezam tudi zalego, je ta na začetku septembra brez pokrite zalege in je potrebna le ena sublimacija zdravila z učinkovino oksalne kisline, in ta družina brez težav dočaka zimsko zdravljenje. Močnejša kot je družina, hitreje iz panja ventilira pare učinkovine pri sublimiranju, zato žrela za dve minuti zaprem s penasto gumo, da pare krožijo pa notranjosti panja. Ker so gnezda že urejena, panjev ni treba več odpirati in vdihovati ostankov zdravila. Konec meseca si nadenem masko, ki jo uporabljam pri sublimiranju, in na vsakem stojišču odprem nekaj nadpovprečno močnih in nekaj najšibkejših družin, pogledam zalogo hrane ter na testnih vložkih število odpadlih varoj. Po zadnjem zatiranju je moje pravilo »50 varoj ali manj«. Če je varoj več, opravi še eno zatiranje. S čim in kako bomo zatirali varojo, se moramo čebelarji obrniti na pristojnega veterinarja za čebele. Drugače pa tudi vsa opravila in opažanja pri družinah dosledno zapisujem v panjski list oziroma za to namenjen zvezek.

Medenje bršljana

V tem mesecu se tudi pojavi medenje bršljana, nekateri imajo celo težave z njim, saj bršljanov med v satju kristalizira že v nekaj dneh. Zato se toči na dva do tri dni. Pri nas ga, ker ga ni veliko, izkoristim za dopolnitev zimskih zalog. Zato začnem čebele krmiti šele septembra, da čebele dodajajo tudi sladkorno tekočino. Ker je pri nas ponavadi topla jesen, krmim čebele vse tja do konca septembra. Dopolnitev zalog pa opravi še v začetku oktobra. V ekološkem čebelarstvu je priporočljivo pustiti čim več medu v družini ter čebele le dokrmili z ekološkim sladkorjem do zapolnitve zimskih zalog. V klasičnem AŽ-panju mora biti zaloga hrane (med, cvetni prah in sladkor) okrog 15 kg.

Čebelji rop

Še vedno je treba čebele spremljati in opazovati zaradi ropov, ki pa so lahko tudi tihi, kar pomeni, da je težko opaziti rop, saj se čebelja družina ne brani ob vstopu drugih čebel v panj. Takšna družina ostane zelo hitro brez zimske zaloge hrane in ne bo preživela zime. Jaz takšnih družin ne rešujem, ampak jih ob toplem

Zapiranje žrel ob sublimaciji

Ventilacija po sublimaciji

Škoda, ki jo naredi medved ob napadu!

vremenu kar ometem. Kot ekološkemu čebelarju mi večje preglavice delajo močne zdrave družine, ki so nagnjene k ropanju. Družine, ki ropajo, zjutraj izletavajo iz panja pred drugimi družinami ter se zvečer vračajo v panj za drugimi. Med pašnimi čebelami je prisotnih veliko temnejših čebel brez dlačic. Takšne družine imajo pri pregledu večjo zalogo hrane od drugih in v panj prinesejo varoje (reinvazija) in morebiti še kakšno drugo bolezen. Prinesejo pa tudi ostanke sintetičnih zdravil, ki jih konvencionalni čebelarji uporabljajo

Foto: Franko Dolgan

Ponovni napad medveda, učinkovitost dobre zaščite!

pri zdravljenju. Takšne družine označim ter dodatno tretiram varoje in spomladi natančno pregledam za morebitne bolezenske znake ter jih razformiram in napravim rezervne družine, da sate porazdelim zaradi morebitne prisotnosti ostankov zdravil. Tako ti sati niso več prisotni v gospodarnih panjih, v katerih se pridobiva med. Pazim tudi na rop, ki se pojavi med čebelami na istem stojišču. Zato v septembru odpiram panje le takrat, ko je to res nujno. Posege opravim zelo hitro, in to zgodaj zjutraj ali zvečer. Krmim šele, ko pade mrak. Žrela panjev imam priprta. Še posebno pazim pri rezervnih

družinah, ki sem jih naredil v poznem poletnem času in se še niso popolnoma razvile. Ob točenju iztočene sate vračam v panj zvečer. Vse to so preventivni ukrepi, da ne izzovem ropa. Lažje je preprečevati rop, kot pa ga potem reševati in sanirati, kar je v tem brezpašnem obdobju skoraj nemogoče.

Napadi medveda

Opažam, da je vsako leto več napadov medveda, tudi v neposredni bližini vasi. Ker so medvedi vsako leto pogumnejši, se lotijo tudi čebelnjakov, zaščitnih z elektromrežo. Ker sem imel tak obisk, sem naslednjič postavil močnejši elektropastir in močnejši akumulator. Ob ponovnem napadu je medved le podrl elektromrežo in ni mogel do čebel, saj se akumulator ni izpraznil in je elektropastir še naprej ščitil čebele. Zato iz lastnih izkušenj z medvedom priporočam, da ima elektropastir hitre intervale udarcev, elektromreža vsaj 11 kV ter akumulator vsaj 170 aH, vezan na solarno celico. 🟡

Akcija saditve sadik medovitih dreves v ČD Dolsko

Predstavljamo vam prvo uspešno zaključeno zgodbo sajenja medovitih dreves, ki so jo izvedli v ČD Dolsko. Tudi vsa druga čebelarska društva v državi lahko izkoristite to možnost. S pomočjo ONS, Zavoda za gozdove in revirnega gozdarja na svojem območju lahko čebelarska društva brezplačno pridobite sadike medovitih dreves. Ob društveni akciji pa jih zasadite na območju svojega društva. Za vse informacije se, prosim, obrnite na: ales.bozovicar@czs.si ali: 041/644 217, **da v mesecu marcu 2022 izvedemo vseslovensko saditev medovitih rastlin.** Ob vedno pogostejših slabih čebelarskih letinah smo se začeli čebelarji zavedati nujnosti ohranjanja medovitih rastlin v gozdovih.

Leta 2019 je bil v *Slovenskem čebelarju* objavljen članek o možnosti, da čebelarsko društvo sodeluje pri pogozdovanju medovitega drevja. Na občnem zboru ČD Dolsko leta 2020 smo soglasno sprejeli sklep, da to možnost tudi izkoristimo. Nato je sledilo obdobje usklajevanja z ONS ter ZGSjem ter lastniki gozdov, kjer je bilo treba doreči birokratske zadeve, da se je projekt lahko izpeljal. Spomladi leta 2021 smo tako od ZGSja prejeli 300 sadik divjih češenj, divjih jablan (lesnik), kostanjev, lip, smrek, jelk in javorjev ter izvedli zasaditev in zaščito sadik pred divjadjo. Zaradi pandemije covida-19 smo zasaditev izvedli v okrnjeni zasedbi in nismo vabili vseh članov društva, saj to ni bilo mogoče.

Na tem mestu se zahvaljujemo ZGSju, ONS, UO ČD Dolsko ter predsedniku ČD Dolsko Petru Uršiču za podporo. Posebej bi se zahvalil za pomoč Andreju Brezigarju, Bogdanu Bartolu in Bernardu Pernetu (ZGS), Alešu Bozovičarju (ONS ČZS) ter čebelarjem, ki so poprijeli za orodje in zasadili ter zaščitili sadike: Matevžu Žnidaršiču, Urški Intihar, Bernardu Pernetu, Robertu

Levičarju, Evi Markun in Hani Levičar. Zahvaljujemo se tudi lastnikom gozdov, ki so dovolili zasaditev drevja po naši izbiri v njihove gozdove. Vsakoletne akcije sajenja medovitega drevja načrtujemo tudi v prihodnosti, saj je zaradi podnebnih sprememb in naravnih nesreč nujno, da čebelarji skrbimo za čebeljo pašo v gozdovih.

Matjaž Levičar, ČD Dolsko, in Aleš Bozovičar, ONS

Praznovanje 20. maja, svetovnega dneva čebel, v Porabju – Gornji Senik

Na prošnjo Generalnega konzulata RS v Monoštru za zasaditev grede z medovitimi rastlinami se je aprila 2021 začelo sodelovanje s ČZS in mojo malenkostjo. Zasadili naj bi več korit na Slovenski vzorčni kmetiji v vasi Gornji Senik v Porabju na Madžarskem.

Zasaditev in odprtje gredice z medovitimi rastlinami sta bila predvidena 20. maja 2021, na svetovni dan čebel. Po izmenjavi osnovnih informacij in fotografij o legi terena sem predlagal nabor medovitih rastlin, ki bi prišle v ožji izbor za zasaditev omenjenih gred. Izbor je temeljil na domačih avtohtonih vrstah rastlin, ki so najbolj razširjene v njihovem kraju (sivka – *Lavandula angustifolia*, astre – *Aster dumosus*, grenik – *Iberis sempervivus*, volčji bob – *Lupinus spp.*, kadulja – *Salvia pratensis*, spominčice – *Myosotis arvensis*, vijolice – *Viola odorata*, drobnjak – *Allium schoenoprasum*). Po prihodu na Gornji Senik in ogledu terena ter na osnovi nabavljenih medovitih rastlin sem izdelal dejanski zasaditveni

Foto: Trajče Nikoloski

Skupina povabljenih gostov z generalno konzulko RS Metko Lajnšček. To so bili predstavniki Razvojnega agencije Slovenska krajina, Zveze Slovencev na Madžarskem in Državne slovenske krajine, zagovornica Slovencev na Madžarskem, direktor Narodnega parka Őrség, čebelarji iz Slovenije in domačega Porabja.

načrt, ki je temeljil na osnovi ponudbe medovitih rastlin in velikosti devetnajstih betonskih korit. Po izjavi direktorja Slovenske vzorčne kmetije je zemlja dobra, vrtna, ki naj bi odgovarjala večini izbranih rastlin. Dodali smo še substrat, za izboljšanje strukture zemlje.

Tako smo se na Slovenski vzorčni kmetiji lotili prav na svetovni dan čebel urediti medoviti vrtiček, ki leži nedaleč od čebelnjaka. Pri zasaditvi so pomagali sodelavci Generalnega konzulata, direktor Slovenske vzorčne kmetije, predstavniki porabske slovenske skupnosti ter prisotni čebelarji iz Porabja in Slovenije, Janko Rozman iz Bakovcev, župnik Dejan Horvat, ki ima lep čebelnjak pred cerkvijo v Markovcih, Jožef Horvat iz Markovcev in dr. Trajče Nikoloski.

Na maketi, ki predstavlja čebelnjak, bodo postavljene panjske končnice, ki so jih ustvarili učenci dvojezičnih osnovnih šol z Gornjega Senika in Števanovcev ter osnovnošolci iz Monoštra, Őriszentpéter in Csákánydoroszlója. Razstava pisanih panjskih končnic je bila postavljena v Slovenskem domu ob svetovnem dnevu čebel in je bila na ogled do konca maja.

Dr. Trajče Nikoloski

Foto: Trajče Nikoloski

Dr. Trajče Nikoloski izdal knjigo o medovitih rastlinah v angleškem jeziku

V preteklem letu smo slovenski čebelarji s knjigo *Medovite rastline* prejeli enega nepogrešljivih čebelarskih priročnikov. Njen avtor, dr. Trajče Nikoloski, je kot vrhunski strokovnjak v knjigi združil svoje izjemno široko znanje na področju vrtnarstva z izkušnjami in znanjem na področju čebelarstva. Očitno zelo uspešno, saj je prva izdaja te knjige že skoraj pošla.

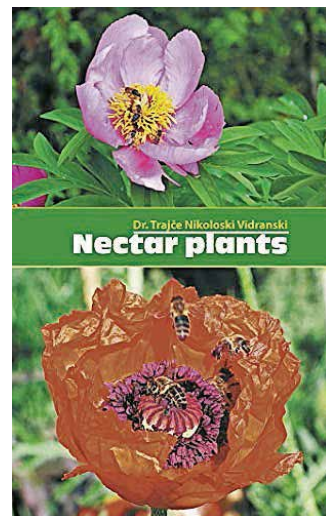
Ni minilo leto, ko je knjiga o medovitih rastlinah z naslovom *Nectar plants* izšla tudi v angleškem jeziku in je na voljo na Amazonu. Kot e-knjigo jo je avtor izdal v samozaložbi.

Pri tem je zanimivo, da se dr. Trajče Nikoloski ni odločil izključno samo za prevod knjige *Medovite rastline* v angleški jezik, ampak je knjigo vsebinsko celo razširil. V njej so opisane številne medovite rastline, ki se razprostirajo od panonskega preko alpskega do sredozemskega prostora, kar pa seveda ne omejuje kroga njenih uporabnikov. Njeno poslanstvo je širše. S knjigo *Nectar plants* postavlja namreč avtor nova strokovna merila ter prenos znanja po zgledno shematično urejeni knjigi, ki jo bogatijo slikovite fotografije cvetočih rastlin. Zato ima knjiga vse možnosti, da bo opažena celo v

svetovnem merilu, vsekakor najmanj znotraj širšega čebelarskega prostora, kot avtorjev prispevek k razvoju čebelarske stroke. Ob vsem tem pa avtor v knjigi s ponosom govori o lepota in raznolikosti slovenske flore. S hvaležnostjo omenja tudi nekatere ugledne osebe slovenskega čebelarstva, ki so sodelovale pri nastanku knjige.

Zagotovo se slovenski čebelarji lahko veselimo prispevka avtorja knjige *Nectar plants* k utrjevanju visokega ugleda slovenskega čebelarstva v svetu. Še več, kot vrhunsko strokovno delo lahko pomeni pozitivno spodbudo slovenskim avtorjem številnih strokovnih knjig, da svoje znanje in izkušnje kot del slovenskega čebelarstva širijo v svet.

Gregor Drolc

Skutna krema z akacijevim medom in malinami v kozarčku

SESTAVINE (za štiri osebe)

250 g skute, 150 g akacijevega medu, 0,4 dl soka limone, 8 g vanilin sladkorja, 8 g želatine v lističih (5 listov), 4 dl sladke smetane, 0,30 kg sadja, 120 g svežih ali zmrznjenih malin, 80 g medu, (možnost: 1,6 g ali 1 listič želatine).

PRIPRAVA

Želatino namočimo v mrzlo vodo, da nabrekne. V vodni kopeli jo raztopimo, dodamo tri žlice stepene sladke smetane in nato primešamo k že pripravljeni skuti z dodatki. Pretlačimo in umešamo skuto, med, sok limone in vanilin sladkor. Rahlo primešamo stepeno smetano. Tako napolnimo v kozarčke, ki smo jih predhodno napolnili do ene petine s pretlačenimi medenimi malinami. Za vsaj tri ure postavimo v hladilnik. Pred serviranjem okrasimo z malinami in svežimi lističi zelišč. Za pretlačene medene maline te zmešamo z mešalnikom in pretlačimo skozi sito. Dodamo akacijev med in premešamo. Napolnimo na dno kozarčkov in postavimo na hladno. Lahko dodamo tudi en listič želatine, ki smo ga predhodno namočili v mrzlo vodo in v vodni kopeli raztopili.

Sladico boste lahko poskusili na Dnevu medu v kulinariki, ki bo 18. septembra 2021 ob 10.00, v Čebelarskem centru Gorenjske v Lescah. Vljudno vabljeni!

Foto: Marija Arh Ivanšek

Svoj recept pošljite na e-naslov: natasa.strukelj@czs.si.

Avtorica recepta: Marija Arh Ivanšek

Čebela BERE med!

LAS Zgornje Savinjske in Šaleške doline je skupaj z nekaterimi drugimi LAS-i prijavil operacijo sodelovanja Čebela bere med, ki predstavlja prispevek k razvoju lokalnih knjižnic, k povečanju njihovih vsebin ter prenosu inovativnih znanj in dobrih praks. Z operacijo sodelovanja želimo med otroke in njihove starše prenesti zavedanje o pomenu čebel za naše okolje. Da so čebele res tako pomembne za naše okolje, bodo otroci in njihovi starši lahko spoznali v izdelanem čebelarškem kotičku – izobraževalno-didaktičnem pripomočku, ki bo gostoval v vseh vključenih knjižnicah pri partnerjih v operaciji. Med operacijo je nastala tudi slikanica, ki bo po knjižnicah spremljala čebelarški kotiček. Slikanica bo podarjena otrokom, ki bodo obiskali knjižnico, bodisi na dogodku ob prihodu čebelarškega kotička bodisi kasneje. Pri obeh dejavnostih, čebelarškem kotičku in slikanici, so svojo podporo nudila lokalna čebelarska društva, ki so s svojim znanjem o čebelah pomagala pri izvedbi. Obenem je tako prišlo do prenosa znanj tudi med čebelarji, saj

Foto: LAS Zgornje Savinjske in Šaleške doline

ima vsako območje svoje posebnosti in znanja, tudi na področju čebelarstva.

Ivanka Orešnik in Anja Kumprej, LAS Zgornje Savinjske in Šaleške doline

Inovacija prilagojenega LR-panja bo omogočila čebelarjenje invalidom na vozičkih

Foto: Dušan Slana

1. G. Dušan Slana, v letošnji čebelarski sezoni ste čebelarili s prototipom za invalide prilagojenega LR-panja na posebnih nosilcih, ki ga je razvil in vam izročil v uporabo Aleš Bozovičar. Kako je potekalo rokovanje s panjem pri delu s čebelami?

Sama osnova čebelarjenja je enaka, pristop in delo z LR-panji sta za čebelarje na vozičkih drugačna. Kot že ime pove, smo dobili nakladni panj. Inovacija gospoda Bozovičarja nam je omogočila delo z njim. Inovacija deluje na principu premikanja naklad levo in desno brez dvigovanja.

2. Na kakšen način vam prilagoditve na panju olajšajo oz. omogočajo čebelarjenje?

Prilagoditve premikanja naklad levo in desno so tisti ključni element, ki nam omogoča preprost dostop,

saj nam klasični LR-panj zaradi sedečega položaja na vozičku ne omogoča dela oziroma je to izjemno oteženo zaradi dvigovanja naklad.

3. Kakšne izboljšave prototipa bi po enoletni rabi predlagali?

Zaradi kratkotrajne uporabe LR-panja in dela z njim trenutno še nimamo pravega vpogleda v morebitne izboljšave. Trenutno smo zadovoljni in inovacija dobro funkcionira, v prihodnosti pa bomo gotovo našli še kak način, ki bo olajšal in izboljšal rokovanje na omenjenih panjih.

Marko Borko

Foto: Dušan Slana

ApiSlovenija v malem

V soboto, 18. septembra 2021, bo z začetkom ob 9. uri v Čebelarškem centru na Brdu pri Lukovici

potekala APISLOVENIJA V MALEM. Tokratna tematika bo osredotočena na prisotnost nepristnega medu oz. različnih ponaredkov medu na trgu in na naša prizadevanja, da se poreklo

medu na tržišču EU začne označevati po državah, iz katerih med izvira. V drugem delu bo tematika namenjena praktičnim načinom zatiranja varoj. ČZS, JSSČ

Predviden program	
9.00–10.30	Pozdravni nagovor državnega sekretarja na MKGP mag. Aleša Irgoliča
	Pozdravni nagovor predsednika ČZS g. Boštjana Noča
	Okrogla miza: Problematika nepristnega medu na trgu in označevanje porekla medu
	Globalni trg z medom v EU – prof. dr. Norberto Garcia , predsednik znanstvene komisije za ekonomiko pri Apimondii, videokonferenca (predavanje bo prevedeno v slovenski jezik)
	Stanje glede ponarejenega medu na trgih držav nekdanje Jugoslavije (poleg predstavnikov domačih in tujih institucij bodo problematiko predstavili tudi predstavniki čebelarških zvez Hrvaške, Bosne in Hercegovine, Srbije, Črne gore in Makedonije) (okrogla miza bo potekala v slovenskem in hrvaškem jeziku)
	Podpis skupne deklaracije v podporo prizadevanjem za označevanje medu na ravni EU po državi/državam porekla
10.30–10.45	Odmor
10.45–12.45	Praktične izkušnje zatiranja varoj na sonaraven način – dr. Ralph Büchler s Čebelarskega inštituta Kirchhain v Nemčiji (predavanje v angleškem jeziku bo konsektivno tolmačeno)

Povečan nadzor nad neregistriranimi čebelnjaki in nad številom čebeljih družin v posameznem čebelnjaku

Od pristojnih služb smo bili obveščeni, da se bo poostiril nadzor nad (ne-)registriranimi čebelnjaki. Obenem se bo okrepil tudi nadzor nad dejanskim številom čebeljih družin v posameznih čebelnjaki, ki se bo primerjalo s številom,

sporočenim v osrednjem registru čebelnjakov. Čebelarjem, ki teh zadev nimate urejenih, priporočam, da to čim prej uredite, da bi se izognili kaznim. Če potrebujete pomoč, se obrnite na JSSČ.

Boštjan Noč, predsednik ČZS

Tina Žerovnik – nova svetovalka JSSČ, specialistka za ekonomiko čebelarjenja

040/436 513,
tina.zerovnik@czs.si

Z začetkom avgusta sem prevzela delovno mesto specialistke za ekonomiko čebelarjenja. Po izobrazbi sem diplomirana biologinja. Čebelarstvo sem spoznala med študijem biologije na Biotehniški fakulteti v Ljubljani. Še prav posebej so me fascinirale organizacija čebelje družine kot superorganizma in številne druge zanimivosti,

ki so povezane s čebelami. Po končani diplomi sem imela vizijo, da svoje znanje nadgradim tudi na področju gospodarjenja, podjetništva in ekonomike, zato sem nadaljevala z magistrskim študijem ekonomike naravnih virov. V okviru magistrskega dela se posvečam oblikovanju modelne kalkulacije v čebelarstvu. Zadnja leta med prostim časom na terenu sodelujem s čebelarji pri delu s čebelami, kjer se poglobljeno srečujem s prakso na tem področju. Ukvarjam se tudi z glasbo in sodelujem pri organizaciji ter izvedbi kulturnih dogodkov v domačem kraju. Delo na področju svetovanja in reševanja strokovnih

vprašanj na področju ekonomike in tudi sodelovanje s slovenskimi čebelarkami in čebelarji se mi zdijo pomembni za vzdržan razvoj čebelarstva in mi predstavljajo velik izziv, ki se ga lotevam strokovno in z veseljem. Želim si, da bi s svojo prisotnostjo, raziskovanjem in delom v okviru Javne svetovalne službe v čebelarstvu na Čebelarski zvezi Slovenije prispevala k razvoju slovenskega čebelarstva.

Tina Žerovnik, svetovalka JSSČ

Objavljen javni poziv za podelitev prve nagrade zlata čebela

Zlata čebela

Logotip nagrade zlata čebela

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je objavilo poziv fizičnim ter pravnim osebam ali osebam javnega prava za predlaganje kandidata za podelitev nagrade zlata čebela, ki jo podeljuje Odbor za podelitev nagrade zlata čebela. Poziv bo odprt dva meseca, nanj pa pričakujejo odziv tako iz Slovenije kot tujine. Tema letošnjega razpisa je promocija čebel in drugih opraševalcev. Sedemčlanski odbor, ki ga je imenovala vlada, je junija odločil, da izjemoma podeli prvo nagrado zlata čebela še v letu 2021. Odločitvi je botrovalo dejstvo, da se s čebelami in ostalimi opraševalci tudi simbolično zaključi slovensko predsedovanje Svetu EU 2021 in obeleži peto

obletnico razglasitve svetovnega dne čebel v Združenih narodih.

S podeljevanjem nagrade zlata čebela se spodbuja in podpira inovativnost, vrhunskost posameznikov ali pravnih oseb, ki so posebej pomembno prispevali k zaščiti in krepitvi zavedanja o pomenu čebel in drugih opraševalcev na svetovni ravni, hkrati pa tudi spodbuja krepitev aktivnosti, povezanih z delom in izjemnimi dosežki posameznika ali pravnih oseb na prej navedenih področjih. Prejemnika nagrade bo izbral Odbor za podelitev nagrade zlata čebela, nagrajenec pa bo iz rok predsednika Republike Slovenije prejel skulpturo, finančno nagrado in listino zlata čebela. Republika Slovenija s podeljevanjem nagrade zlata čebela promovira svetovni dan čebel ter si obeta prenos znanja in tehnologije ter utrditev v svetu prepoznane Slovenije

Skulptura Zlata čebela avtorja Urha Wiegela

kot zelene, zdrave, proaktivne in inovativne države.

Javni poziv z dokumentacijo je objavljen na povezavah:

SI: www.gov.si/novice/2021-07-30-objavljen-javni-poziv-za-podelitev-prve-nagrade-zlata-cebela/ in www.gov.si/zbirke/javne-objave/dodaj-javna-objava-210730112336/.

EN: www.gov.si/en/news/2021-07-30-the-republic-of-slovenia-issued-an-open-call-for-the-2021-golden-bee-award/.

ČZS

Mednarodna virtualna konferenca Apiterapija za otroke

Od 22. do 24. oktobra bo potekala mednarodna virtualna apiterapevtska konferenca **Apiterapija za otroke** (Apitherapy for children). Organizatorji konference so Čebelarstva zveza Slovenije, Čebelarstva zveza društev Maribor, Zavod za

razvoj empatije in ustvarjalnosti ENEJA, apiterapevtska zveza Romunije Apiterapie ter mednarodna čebelarstva organizacija Apimondia. Na konferenci bodo sodelovali: priznani pediater prof. Mamdouh Abdulrhman iz Egipta, predsednica komisije za apiterapijo pri Apimondii dr. Cristina Mateescu (Romunija), predsednik komisije za tehnologijo pri Apimondiji Etienne Bruneau (Belgija),

prof. Badiia Lyoussi (Maroko), prof. Janko Božič iz Slovenije in drugi. Konferenca bo potekala na platformi Zoom. Program bo objavljen na spletni strani konference, sobotni del programa bo iz angleščine prevajan v slovenski jezik. Več o konferenci najdete na spletni strani: <https://apitherapyforchildren2021.org/>, kjer se lahko tudi prijavite.

Dr. Andreja Kandolf Borovšak

Iščemo čebelam najprijaznejšo občino v letu 2021

ČZS, JSSČ, v partnerskem sodelovanju s Semenarno Ljubljana išče čebelam najprijaznejšo občino v letu 2021. Namen natečaja je izboljšanje sodelovanja med lokalnimi skupnostmi in čebelarskimi društvi. Projekt, ki traja že vrsto let, je prinesel naziv čebelam najprijaznejša občina že številnim občinam, ki so sodelovale na razpisu. Vljudo

smo povabili občine k sodelovanju. **Predlagatelji so lahko izključno občine.** Prijavni obrazec najdete na spletni strani ČZS. Na prijavnem obrazcu se navedejo vse dejavnosti, ki jih **občina izvaja v korist ohranjanja čebelarstva v dotičnem letu**, ki jih lahko podkrepite tudi s fotografijami. Izpolnjene prijavne obrazce posredujete na naslov ČZS, Brdo 8, 1225 Lukovica, **najkasneje do 31. oktobra 2021. Predsednike čebelarskih društev vabimo, da spodbudite občine, da se prijavijo na razpis.**

Po zaključku prejema prijav bo strokovna komisija v ožji izbor izbrala tri slovenske občine, ki se bodo potegovale za naziv čebelam najprijaznejša občina v letu 2021. Semenarna Ljubljana bo čebelarskim društvom iz najboljših občin podarila vrečke semen medovitih rastlin. O podrobnostih razglasitve vas bomo naknadno obvestili. V primeru dodatnih vprašanj se lahko obrnete na Natašo Klemenčič Štrukelj (natasa.strukelj@czs.si, 040/436 518, 01/729 61 04).

Nataša Klemenčič Štrukelj,
svetovalka JSSČ

Strokovna razprava: Kako pridobiti namenski propolis?

Bi radi svojo staro čebelarstvo prakso pridobivanja propolisa s strganjem iz različnih delov panjev zamenjali z namenskim pridobivanjem propolisa?

Bi radi izvedeli, kako iz posameznega panjskega sistema pridobiti kakovosten in varen propolis? Vse to in še več boste izvedeli na **strokovni razpravi 6. septembra 2021 od 16. ure** dalje pred Čebelarskim centrom Maribor (pred pisarno svetovalca), Streliška 150, Maribor. Predstavitve možnosti pridobivanja v različnih panjskih

sistemih in same izkušnje vam bosta podala g. Vlado Pušnik in g. Tomaž Samec. Vabljeni ste vsi čebelarji, tudi tisti, ki imate že pridobljeno znanje o pridobivanju propolisa in želite svoje izkušnje deliti z drugimi kolegi čebelarji. Pri strokovni razpravi upoštevajte priporočila NIJZ-ja.

Tomaž Samec, svetovalec JSSČ

Strokovni posvet o ekološkem čebelarjenju

ČZS, JSSČ, bo v sredo, 15. septembra 2021, ob 17. uri v Čebelarskem domu v Polhovem Gradcu organizirala strokovni posvet o ekološkem čebelarjenju. Na posvetu bodo sodelovali: **Mitja**

Zupančič, svetovalec specialist za področje ekološkega kmetovanja, s temo *Zahteve in prednosti ekološkega čebelarjenja*, **Vlado Auguštin**, svetovalec specialist za tehnologijo pri JSSČ, s temo *Prehod iz alternativnega na ekološko čebelarjenje s poudarkom na kakovosti voska*, in **mag. Malči Božnar**, ki bo predstavila Hišo

medu Božnar. Zaradi situacije glede covida-19 se je treba na strokovni posvet predhodno prijaviti, in sicer na povezavi: <https://forms.gle/YgzocF2J3UCyA1YKA>, ter upoštevati smernice in priporočila NIJZ-ja in imeti s seboj potrdilo PCT. Vljudno vabljeni!

Vlado Auguštin, svetovalec JSSČ

Dobrodelni pohod po poteh Petra Pavla Glavarja

Do dobrodelnega pohoda, ki se bo odvijal 10. in 11. septembra 2021, nas loči še nekaj dni. Pot bo potekala po poteh Petra Pavla Glavarja, saj letos mineva 300 let od njegovega rojstva. V ta namen bomo prehodili kar 70 km od njegovega kraja odraščanja in delovanja Komende do Lanšpreža, kjer je pokopan. Pohod ima tudi dobrodelno noto, in sicer

v sodelovanju z Zvezo paraplegikov Slovenije zbiramo sredstva za podporo čebelarjem na invalidskem vozičku. Sredstva se zbirajo na TRR ČZS: SI56 03186-1002214727, SKLIC: 10092021, namen Glavarjev pohod. Startali bomo 10. septembra ob 16. uri izpred Občine Komenda ter prispeli na Lanšprež 11. septembra 2021 ob 15. uri. Za vse tiste, ki bi se nam pridružili na pohodu in z nami prehodili celotno ali vsaj delček te poti, se prijave zbirajo na: ines.zunic@czs.si.

si ali 01/729 61 00. Prijavnina za celotno pot je 20,00 EUR, za to boste prejeli majčko in topli obrok ter na koncu Glavarjevo zahvalo. Za vse tiste, ki boste z nami prehodili del poti, je prispevek 10,00 EUR. Dobi se majčka, polovica zneska gre za dobrodelnost.

Prijave in druge informacije na: ines.zunic@czs.si ali 01/729 61 00.

Ines Zajc Žunić, poslovna sekretarka ČZS

Vabilo na svečano prireditev ob 300-letnici rojstva Petra Pavla Glavarja

Regijska čebelarska zveza Petra Pavla Glavarja vabi 11. septembra 2021 na svečano prireditev ob 300 letnici rojstva Petra Pavla Glavarja na Lanšprež pri Trebnjem – zibelko čebelarstva na Dolenjskem.

Program:

15.00: Sprejem pohodnikov po Glavarjevi poti iz Komende do Lanšpreža in podelitev zahval

15.30–16.30: Sveta maša v Glavarjevi kapeli – daruje prelat Jožef Lap
16.30–17.00: Blagoslov obnovljenega Glavarjevega visokodebelnega sadovnjaka, blagoslov prelat Jožef Lap
17.00: Kulturni program in podelitev Glavarjevih odličij

Sledita pogostitev in prijetno druženje. Ob 300-letnici rojstva P. P.

Glavarja smo pripravili razstavo, ki so jo omogočili: Občina Trebnje, Občina Mirna, Regijska čebelarska zveza Petra Pavla Glavarja in ZVKDS, OE Novo mesto. Udeležba na dogodku bo možna za osebe, ki izpolnjujejo pogoj PCT oz. pogoje tedaj veljavnega odloka o začasnem omejitvi zbiranja. Vabljeni na Lanšprež!

Anton Koželj, predsednik RČZPPG

Vpis v tečaj apiterapije

Tudi v obdobju 2021/2022 bomo v okviru Čebelarske zveze društev Maribor v sodelovanju s Čebelarsko zvezo Slovenije izvajali usposabljanje za apiterapevte. Celotno

usposabljanje poteka v terminu od meseca novembra 2021 do meseca septembra 2022. Za dodatne informacije smo vam na voljo na elektronskem naslovu: tajnistvo@czdm.si ali zveza@czdm.si, <https://czdm.si/apiterapija-usposabljanje-za->

apiterapevte/. V času uradnih ur pa tudi na telefonski številki: 070/492 190, ob ponedeljkih med 16. in 18. uro popoldan in ob četrtekah med 10. in 12. uro dopoldan.

ČZD Maribor

Čebelarstva opravila in jesenska svetovanja terenskih svetovalcev

Sedaj prihajamo v čas, ko končujemo in hkrati načrtujemo novo čebelarstvo sezono. V mesecu kimavcu **preverimo zaloge hrane** v čebelji družini in ocenimo, ali ima čebelja družina dovolj zalog hrane za prihajajočo zimo. Če je treba čebeljo družino še dodatno krmiti, moramo biti previdni, kako vstavljamo hrano, kajti že majhna napaka lahko privede do ropa. Tudi pri tej vrsti čebelarskega opravila se lahko pojavijo razna vprašanja, kako čebelje družine oskrbeti z dovolj hrane. **Z vprašanji se obrnemo na svojega najbližjega terenskega svetovalca.** Tako bomo prejeli odgovore in rešitve za svoje težave z oskrbo čebeljih družin. Na območjih, kjer je zamedilo in je bilo opravljeno tudi točenje medu, se lahko s terenskim svetovalcem dogovorite, da opravi **terensko analizo medu.** Analizo na terenu vam bo opravil brezplačno. Opravil pa bo meritve vsebnosti vode v medu in električno prevodnost medu. Terenska analiza medu vam bo pri tem v pomoč pri določanju vrste medu. Terenski svetovalci so čebelarjem dostopni za območje celotne Slovenije. Svetovanja se nanašajo na praktične nasvete pri čebelarjenju, in sicer s področja tehnologije, osnovne odbire v čebelarstvu, ekonomike in varne hrane. Le stopiti je treba v stik z njimi in najti rešitev pri vprašanju, ki se je pojavilo v vašem čebelarstvu.

Tomaž Samec, svetovalac JSSČ

Čebelarški muzej Radovljica

NOVA STALNA RAZSTAVA

Živeti skupaj. O čebeli in človeku

Odperto od torka do nedelje, 10.–18. ure.
Za člane ČZS popust pri vstopnini.

www.mro.si

Urnik svetovalnih delavnic terenskih svetovalcev JSSČ v septembru

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Stik
1. sep.	17.00	Dobra tehnološka praksa v čebelarstvu, Rejski program in osnovna odbira	Janez Markič	Društveni čebelnjak Tržič	g. Perne 070/643 506
10. sep.	18.00	Dobra tehnološka praksa v čebelarstvu	Rajko Anzeljc	Društveni čebelnjak v Novi vasi na Blokah	g. Anzeljc 030/604 041
10. sep.	9.00	Dobra tehnološka praksa v čebelarstvu, Rejski program in osnovna odbira	Andrej Jernej	Društveni čebelnjak Blagovna	g. Jernej 030/604 064
14. sep.	17.00	Kakovostne sheme medu, Rejski program in osnovna odbira	Franc Tratnjek	Pri čebelnjaku Biotehniške šole Rakičan	g. Tratnjek 041/606 013
15. sep.	17.00	Dobra tehnološka praksa v čebelarstvu, Izpolnjevanje obrazcev po Smernicah dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Franc Tratnjek	Čebelarški dom v Beltincih	g. Tratnjek 041/606 013
17. sep.	16.00	Dobra tehnološka praksa ter rejski program in osnovna odbira	Jakob Madjar	Šolski čebelnjak OŠ sv. Jurij, Rogašovci	g. Madjar 041/720 481
17. sep.	19.00	Dobra tehnološka praksa v čebelarstvu	Dušan Milinković	Čebelarški dom na Selih pri Otovcu	g. Milinković 030/604 090
24. sep.	16.00	Kakovostne sheme medu ter izpolnjevanje obrazcev po smernicah dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Jakob Madjar	Šolski čebelnjak OŠ sv. Jurij, Rogašovci	g. Madjar 041/720 481
26. sep.	9.00	Dobra tehnološka praksa v čebelarstvu, Izpolnjevanje obrazcev po Smernicah dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Peter Babnik	Čebelnjak ČD Vojnik	g. Babnik 041/211 295
26. sep.	9.00	Rejski program in osnovna odbira v čebelarstvu ter kakovostne sheme medu	Dušan Milinković	Čebelarški dom na Selih pri Otovcu	g. Milinković 030/604 090

Urn timer usposabljanj v septembru

Vsa usposabljanja so namenjena vsem slovenskim čebelarjem. Člani ČZS morajo na usposabljanja obvezno prinesiti izkaznico ČZS! Udeležba na dogodku bo možna za osebe, ki izpolnjujejo pogoj PCT oz. pogoje tedaj veljavnega odloka o začasn timer omejitvi zbiranja. Pridržujemo si pravico, da urn timer naknadno spremenimo oz. usposabljanja nadomestimo s spletnimi predavanji. Redno spremljajte posodobitve urn timer usposabljanj na spletni strani ČZS

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Prijava
13. sep.	16.00	Med in sheme kakovosti	dr. Andreja Kandolf Borovšak	Prostori ČD Slivnica, Mariborska 19, Orehova vas	g. Lipnik, 041/760 567
23. sep.	16.00	Zakonodaja s področja prodaje čebeljih pridelkov	Tina Žerovnik	Čebelarški center Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica	tina.zerovnik@czs.si, 040/436 513

Podatki o gibanju tehtnic od 21. junija 2021 do 20. julija 2021

Opazovalna postaja	Gibanje tehtnice ±kg	Opis dogajanja
Bistriško Pohorje – Kot	6,2	Smreka, hoja
Bizeljsko	3,5	Lipa, travniki
Blatna dolina – Snežnik zahod	6,1	Hoja
Bohor – Planina pri Sevnici	–0,9	Ni medilo
Braslovče	12,1	Kostanj
Brdo pri Lukovici	6,0	Kostanj
Brezje – Peračica	7,4	Lipa
Brode – Škofja Loka	17,5	Kostanj
Čentiba – Lendava	–2,6	Ni medilo
Činžat – Lovrenško Pohorje	0,7	Smreka
Črni Vrh – Idrijsko	4,8	Gozdna podrast, travniki
Dankovci – Goričko	0,2	Travniki
Dekani – Koper	–2,8	Ni medilo
Dolenjske Toplice	6,7	Lipa, hoja
Gornji Grad	15,6	Smreka (beležena kristalizacija v satju)
Ilirska Bistrica	2,6	Lipa
Iška vas – Krim	4,4	Lipa, travniki
Izlake – Zagorje	10,2	Kostanj
Javorniki – vrh	–4,3	Ni medilo
Jelovica – Čmarjeva planina	9,9	Gozdna podrast
Kanalsko	7,8	Lipa
Kojško – Podsabotin	1,9	Lipa
Kostanjevica na Krki – Gorjanci	1,5	Kostanj
Kozarišče – Loška dolina	13,5	Gozdna podrast, travniki
Kozjak – Radlje	10,3	Smreka
Kranjska Gora	4,2	Travniki, gozдна podrast
Kresnice – Kresniški Vrh	5,3	Kostanj
Krim – Kurešček	2,6	Lipa
Ljubljana – mesto	3,7	Lipa

Opazovalna postaja	Gibanje tehtnice ±kg	Opis dogajanja
Ljubljansko barje	3,3	Lipa, travniki
Ljutomer	–0,1	Ni medilo
Lukovica – Prevoje	1,8	Kostanj
Mali Bakovci – Prekmurje	2,9	Travniki
Malič – Laško	13,9	Kostanj
Mariborsko Pohorje – vznožje	8,0	Kostanj
Mašun	0,6	Gozdna podrast
Menišija – Logaška planota	–0,3	Ni medilo
Metlika – Bela krajina	11,4	Kostanj
Mežica – Koroška	11,8	Smreka (beležena kristalizacija v satju)
Mlinše – Zagorje	9,9	Ni medilo
Murska Sobota – učni čebelnjak	–1,5	Ni medilo
Oplotnica – Slovenska Bistrica	2,7	Kostanj
Podčetrtek – Pristava	0,3	Lipa
Podkraj – Hrušica	1,8	Hoja
Podstenice – Kočevski rog	2,5	Lipa
Pokljuka – Mrzli Studenec	6,8	Gozdna podrast, travniki
Pokojišče – Ljubljanski vrh	3,2	Gozdna podrast
Polhov Gradec – Podreber	10,5	Kostanj
Poljane – Racna gora	0,0	Ni medilo
Poljanska gora – Bela krajina	8,4	Kostanj
Ravne – Šoštanj	16,1	Kostanj, smreka
Ribniško Pohorje	1,6	Smreka (beležena kristalizacija v satju)
Ruško Pohorje – vznožje	1,1	Kostanj
Šempeter – Goriško	–0,2	Ni medilo
Šenčur – Kranj	–0,4	Ni medilo
Šentjanž – Mokronog	16,2	Kostanj
Sevniško – Krško	3,9	Kostanj
Slivnica – Maribor	14,2	Kostanj
Sveta Ana – Lenart	10,0	Lipa
Tolminsko	12,5	Lipa
Travna gora – Velika gora	4,9	Gozdna podrast, hoja
Trnovski gozd	6,9	Gozdna podrast, lipa
Trojane – Limovce	8,2	Kostanj
Veliki Boč – Kozjak	20,1	Kostanj, smreka (beležena kristalizacija v satju)
Vrh – Kočevski rog	1,6	Lipa
Vznožje Jelovice – Bodešče	3,0	Gozdna podrast, lipa
Zavrč – Haloze	4,0	Kostanj
Zgornje Posočje	11,1	Lipa
Zreško Pohorje	29,4	Smreka (beležena kristalizacija v satju)
Žužemberk	8,2	Lipa

Miha Kunstelj s. p., inž. Jože Kunstelj s. p.

Zavrti 41, 1234 Mengeš

Tel.: 031/352 797, 01/723 70 27

www.apikunst.si / jm-kunstelj@amis.net

Čebelarški jopiči, kombinezoni, rokavice, klobuki, kape ...

Proizvodnja čebelarških točil (inox in PE-posoda)

Motorji (80 in 110 W), ročni pogoni, posode za med

NOVO: kape s svetilko in povečevalom

Podatki o gibanju tehtnic od 21. julija 2021 do 20. avgusta 2021

Čebelarji na območju Trnovske planote, višjih leg Gorenjske, Zgornje Savinske doline, Koroške in celotnega Pohorja smo do 20. avgusta beležili kristalizacijo medu že v satju, zato bodite pozorni na stanje zalog hrane v panjih, saj je v zimskem času takšna hrana za čebele neizkoristljiva.

Opazovalna postaja	Gibanje tehtnice ±kg	Opis dogajanja
Bistriško Pohorje – Kot	-4,1	Ni medilo
Bizeljско	0,7	Travniki
Blatna dolina – Snežnik zahod	44,5	Hoja
Bohor – Planina pri Sevnici	4,1	Gozdna podrast, travniki
Braslovce	-2,9	Ni medilo
Brdo pri Lukovici	-4,5	Ni medilo
Brode – Škofja Loka	-6,1	Ni medilo
Čentiba – Lendava	7,2	Travniki, kmetijske površine
Činžat – Lovrenško Pohorje	-2,9	Ni medilo
Črni Vrh – Idrijsko	5,3	Hoja
Dankovci – Goričko	-2,3	Ni medilo
Dekani – Koper	-7,1	Ni medilo
Dolenjske Toplice	4,0	Hoja
Gornji Grad	9,8	Smreka, Hoja (beležena kristalizacija v satju)
Ilirska Bistrica	-1,1	Ni medilo
Iška vas – Krim	8,6	Hoja
Izlake – Zagorje	-3,2	Ni medilo
Javorniki – vrh	31,4	Hoja
Jelovica – Čmarjeva planina	11,6	Smreka (beležena kristalizacija v satju)
Kanalsko	-3,0	Ni medilo
Kojsko – Podsobotin	-5,3	Javor, gozdna podrast
Kostanjevica na Krki – Gorjanci	-3,6	Javor, gozdna podrast
Kozarišče – Loška dolina	-1,2	Ni medilo
Kozjak – Radlje	20,5	Smreka, hoja (beležena kristalizacija v satju)
Kranjska Gora	2,7	Smreka
Kresnice – Kresniški Vrh	-7,9	Ni medilo
Krim – Kurešček	-0,3	Ni medilo
Ljubljana – mesto	-0,8	Ni medilo
Ljubljansko barje	0,0	Travniki
Ljutomer	1,0	Travniki
Lukovica – Prevoje	-6,8	Ni medilo
Mali Bakovci – Prekmurje	5,1	Travniki, kmetijske površine
Malič – Laško	1,0	Travniki
Mariborsko Pohorje – vznožje	-3,4	Ni medilo

Opazovalna postaja	Gibanje tehtnice ±kg	Opis dogajanja
Mašun	13,5	Hoja
Menišija – Logaška planota	18,3	Gozdna podrast, Hoja
Metlika – Bela krajina	-0,2	Ni medilo
Mežica – Koroška	6,1	Smreka (beležena kristalizacija v satju)
Mlinše – Zagorje	-2,0	Ni medilo
Murska Sobota – učni čebeljak	-5,0	Ni medilo
Oplotnica – Slovenska Bistrica	-5,3	Ni medilo
Podčetrtek – Pristava	-0,1	Ni medilo
Podkraj – Hrušica	20,8	Hoja
Podstenice – Kočevski rog	-0,4	Ni medilo
Pokljuka – Mrzli Studenec	4,7	Gozdna podrast, Smreka (beležena kristalizacija v satju)
Pokojšče – Ljubljanski vrh	9,9	Hoja
Polhov Gradec – Podreber	-4,7	Ni medilo
Poljane – Racna gora	14,4	Hoja
Poljanska gora – Bela krajina	-0,3	Ni medilo
Ravne – Šoštanj	-0,3	Ni medilo
Ribniško Pohorje	3,5	Smreka (beležena kristalizacija v satju)
Ruško Pohorje – vznožje	-7,1	Ni medilo
Šempeter – Goriško	-3,3	Ni medilo
Šenčur – Kranj	-2,8	Lipa
Šentjanž – Mokronog	-4,7	Ni medilo
Sevniško – Krško	-2,3	Ni medilo
Slivnica – Maribor	-3,7	Ni medilo
Sveta Ana – Lenart	-1,2	Travniki, Lipa
Tolminsko	-3,4	Lipa
Travna gora – Velika gora	15,5	Hoja
Trnovski gozd	4,7	Smreka (beležena kristalizacija v satju)
Trojane – Limovce	-4,8	Javor, gozdna podrast
Veliki Boč – Kozjak	15,3	Smreka, hoja (beležena kristalizacija v satju)
Vrh – Kočevski rog	6,8	Hoja
Zavrč – Haloze	1,1	Travniki
Zgornje Posočje	-4,3	Ni medilo
Zreško Pohorje	16,0	Smreka, hoja (beležena kristalizacija v satju)
Žužemberk	-3,4	Ni medilo

Vabilo na Festival čebelarke pesmi »Pod zvezdami«

Festival čebelarke pesmi smo si v letošnjem letu zamislili na malo drugačen način, in sicer na prostem – »pod milim nebom«.

Petje in čebelarjenje sta del slovenske kulturne dediščine. Čebelarstva zveza Slovenije skuša ohranjati in nadaljevati to tradicijo, zato smo se odločili za organizacijo že 5. Festivala čebelarke pesmi. Na ta način želimo ohranjati zborovsko petje in spodbujati k izvajanju nedvomno številčnih

in malo znanih pesmi s čebelarstvo vsebino, skladatelje pa k pisanju novih. Na predlog oz. željo mnogih pevcev bo festival tokrat pred Čebelarskim centrom Slovenije, v idiličnem okolju – na prostem.

Letošnji Festival čebelarke pesmi bo potekal **v petek, 3. septembra 2021**, z začetkom ob 18. uri pred

Čebelarskim centrom na Brdu pri Lukovici. Podroben program festivala bomo objavili po prejemu prijav pevskih zborov k sodelovanju. Vljudno vas vabimo, da prisluhnete pevcem, ki prihajajo z različnih koncev Slovenije in so pripravili raznolik repertoar pesmi. Veselimo se srečanja in druženja z vami.

ČZS

Festival čebelarke pesmi bomo obogatili tudi z medeno kulinariko. Pripravili bomo »palačinko velikanko« in jo posladkali z medom.

Mali oglasi

PRODAM

Sveže zamrznjen cvetni prah, pakiran po 350 g, tel.: 041/686 436.

Cvetni prah (regrat, sadno drevje, javor ...), letošnji spomladanski, posušen ali sveže zamrznjen, tel.: 040/957 885

Akakijev, cvetlični, lipov, kostanjev in gozdni med ter svež matični mleček, tel.: 041/587 573.

Cvetlični med, možna dostava na dom in menjava za vosek, tel.: 041/385 620.

Nove AŽ-panje 7S in 10S, tudi trietažne, ter sublimator in ometalnik, možna menjava za izdelano satje, tel.: 031/501 801 (po 18. uri).

Cvetlični in kostanjev med, tel.: 031/882 296.

Prevozni čebelnjak za osem družin in eno rezervno, prikolica ima zavoro, tel.: 040/575 924.

Prevozni zabojnik za 12 AŽ-panjev za avtomobilsko prikolico ter stacionarni čebelnjak, kovinska konstrukcija za 12 AŽ-panjev (Bela krajina), tel.: 031/553 293.

12-satno točilo, tel.: 031/506 125.

Nekaj čebeljih družin na 7 in 10 AŽ-satih in na LR-satih (Koper), tel.: 070/716 879.

Opozorilni tabli »Pazi – bližina čebelnjaka – gibanje na lastno odgovornost« na železni palici in nerabljeni inox ročno točilo (Marija Reka), tel.: 041/300 842.

Pametna čebelarska GSM tehničarja
www.NajMedi.si

Akcija: 330€

Vključuje 12 mesečno naročnino

Izdelava prevoznih čebelnjakov

Anton Ciglič s.p.
www.cebelnjaki.si
info@cebelnjaki.si
Telefon: 031 681 589

GJ PANJ

- za prehod iz AŽ v NAKLADNO čebelarjenje ("prednosti enakega satnika"),
- primeren za ZAČETNIKE (kompatibilen z LR in DB nakladami, enostavno rokovanje, hranjenje in zdravljenje čebel),
- **KVALITETNA IZDELAVA** (rogljičeni spoji, kvaliteten smrekov les),
- **MOŽNOST DOSTAVE.**

040 464 873

www.mojcebelnjak.si

Mizarstvo Strgar d.o.o., Priljučeva ulica 10 a, 1291 Škofljica

Panje izdelujemo po načrtih in s sodelovanjem z univ. dipl. inž. Ivanom Jurkovičem.

TRADICIONALNA IZDELAVA VSEH VRST AŽ-PANJEV
NAJBOLJŠI SLOVENSKI SMREKOV LES
ROGLJIČENI (CINKANI) SPOJI

MIZARSTVO KRŽE
1930

www.krze.si

PRI ENKRATNEM NAKUPU DESETIH AŽ-PANJEV VAM PODARIMO PRAŠILČEK

Istrijska 10, 1360 Vrhnika

041-420-200
01-755-13-17

Wachsverarbeitung | Imkereiarartikel
Deutsch Haseldorf 75 | 8493 Klösch, Avstrija
Telefon & faks: +43 (0) 3475/2270
info@wachs-hoedl.at | www.wachs-hoedl.at

Delovni čas:
Ponedeljek-petek: 8.00-12.00, 13.00-18.00
Sobota: 8.00-12.00

Jezik za sporazumevanje: nemščina in slovenščina.
Naše satnice lahko kupite tudi v podjetju Logar trade, d. o. o., iz Šenčurja in Jana posredovanje, zastopanje, Maribor.

Kako nas najdete:

Imajte svoj vosek pod nadzorom!
Satnice iz lastnega voska so spet aktualne.

- Imate možnost prisostvovati predelavi svojega voska ali starega satja! Obvezna je predhodna telefonska najava!
- Najmanjša količina obdelave je 20 kg surovega voska ali 50 kg starih satov.
- Garantiramo razkuževanje s paro.
- Zelo ugodno razmerje med količino in kakovostjo.
- Po želji izdelujemo satnice vseh debelin in velikosti.
- Predelava voska poteka vse leto.
- Velika izbira pripomočkov za čebelarjenje.

durch die Austria Bio Garantie kontrollierter Betrieb

Zapustili so nas

JOŽE KEŠ

3. 4. 1935–4. 1. 2021

Januarja se je nenadoma poslovil naš dolgoletni član Jože Keš. Čebelariti je začel leta 1960, kmalu pa je postal zvesti član našega ČD. Kot vedoželjen čebelar se je udeleževal vseh čebelarških usposabljanj. Pridobil si je dovolj znanja in izkušenj, da je v »najboljših časih« čebelaril s približno 40 čebeljimi družinami v AŽ-panjih. Usposobil se je tudi za čebelarskega preglednika ter to vlogo v društvu opravljal dlje časa. Sodeloval je pri vseh dejavnostih društva in bil nekaj mandatov predsednik nadzornega odbora. Ker je bil družaben človek, je stkal mnoge prijateljske vezi med člani našega in sosednjih ČD. Za svoje delo je prejel odličji A. J. III. in II. stopnje. Spominjali se ga bomo kot dobrega, poštenega in pokončnega človeka in čebelarja.

ČD A. Ž. Ilirska Bistrica

FRANC PAVLIČ

1932–2021

Marca 2021 nas je v 89. letu starosti zapustil naš najstarejši čebelar, Franc Pavlič iz Krškega. Član je postal leta 1994, v društvu je bil zvest, delaven in vedno pripravljen pomagati. Zavzeto in s srcem je delil znanje med mlajše čebelarje. Nagrajen je bil z odličjema A. J. III. in II. stopnje. Zaradi bolezni je moral v zadnjem obdobju število

družin zmanjševati, vendar je do konca ostal velik ljubitelj čebel. Ostal nam bo v lepem in trajnem spominu.

ČD Krško

TOMAŽ MARINČIČ

1961–2021

Zgodaj spomladi nas je zapustil naš član Tomaž. V ČD Stična se je včlanil leta 2007. Eno mandatno obdobje je bil član UO ja, pomočnik praporščaka in soorganizator Ambroževih maš. Prejel je odličje A. J. III. stopnje in značko zvestobe. Čebelariti je začel z nekaj čebeljimi družinami, ki mu jih je podaril svak. Kmalu je predelal manjši tovarnjak in svoje čebele prevažal v Prekmurje in Belo krajino. Tomaž je odšel, a njegova dobra dela so ostala.

ČD Stična

ANTON PODBORŠEK

1949–2021

Aprila smo se poslovili od Antona Podborška. Tone, kot smo mu rekli, je zares veliko in predano delal. Med njegovimi bližnjimi sorodniki so bili tudi čebelarji, ki so ga leta 1999 uvedli v čebelarjenje, najprej v lepem čebelnjaku ob svojem domu, kasneje pa je čebele tudi prevažal na pašo. Član ČD Mengeš je postal leta 1999. V društvu je bil dejaven član UO ja, udeleževal se je čebelarških predavanj, delovnih akcij in čebelarških družabnih

srečanj. Za svoje delo je prejel odličji A. J. III. in II. stopnje. Ljubezen do čebel je Tone predal sinu Damjanu, ki nadaljuje družinsko tradicijo. Članice in člani ČD Mengeš se pokojnemu Tonetu zahvaljujemo za vse, kar je naredil za razvoj čebelarstva v Mengšu. Ohranili ga bomo v trajnem, hvaležnem in spoštljivem spominu.

ČD Mengeš

ROZALIJA LUZAR

11. 4. 1940–21. 12. 2020

Poslovili smo se od svoje dolgoletne članice Rozalije Luzar. Rodila se je v Gabrju pod Goricami in je kljub pomanjkanju po vojni slovela kot gostoljubna in vesela, saj si je s petjem lepšala vsakdan. Njeno petje je prevzelo tudi »Jakčevega Slavkota«, s katerim sta si še zelo mlada ustvarila družino. Pred 40 leti sta začela družinsko čebelarjenje z več kot 300 čebeljimi družinami, ki sta jih prevažala od Krasa, Like in Gorskega Kotarja vse do Slavonije. Na te čase je ostalo veliko lepih spominov, še posebej druženja s čebelarjema Tinetom in Joži in na trenutke, ko je Tine raztegnil harmoniko ... Ohranili jo bomo v lepem spominu.

ČD Novo mesto

ANTON STEBLOVNIK

1927–2021

Zapustil nas je dolgoletni član Anton Steblovnik iz Novih

Lok 64, Mozirje. Član naše čebelarške družine je bil od leta 1956. Čebelaril je z 28 čebeljimi družinami v AŽ-panjih. Anton je bil član komisije za čebelje bolezni, blagajnik in dolga leta član UO ja. Zelo rad je pomagal čebelarjem začetnikom kot mentor. ČD Janeza Goličnika Mozirje ga je odlikovala z odličjem A. J. III. stopnje, ČZ Savinjsko-šaleškega območja pa z odličjem A. J. II. stopnje. Pogrešali ga bomo njegove čebele in mi čebelarji ČD J. G. Mozirje. Čbelice je moral zaradi bolezni predčasno zapustiti. V njegov spomin naj čbelice obiskujejo njegov grob.

ČD J. G. Mozirje

JANEZ RAKOVEC

1936–2020

Novembra smo se na pred-dvorskem pokopališču poslovili od Janeza Rakovca. Rodil se je 28. februarja 1936 v Bašlju pod Storžičem. Življenje v naravi mu je, kot desetletniku, spodbudilo ljubezen do čebel, in tako je začel čebelariti. Bil je čebelar z dušo in srcem, vzorno je čebelaril celo s stotimi družinami v AŽ-panjih. Že v davnih letih prejšnjega stoletja sta se z ženo usmerila v pridobivanje matičnega mlečka. Z leti dela je postal pravi samouk čebelarški mojster in bil mentor čebelarjem, ki so želeli spoznati način pridobivanja matičnega mlečka. V društvu je opravljal funkcijo predsednika, bil član UO ja, NO ja in častnega razsodišča. Za vestno delo v društvu je prejel odličji A. J. III in II stopnje. Skrb za čebele je zdaj prevzel njegov sin.

ČD Fran Lakmayer Preddvor

ANTON HRUŠOVAR 1923–2021

Maja 2021 smo se poslovili od svojega najstarejšega člana Antona Hrušovarja. Tonče, kot smo ga klicali, je začel čebelariti že kot mlad fant pred drugo svetovno vojno. Nadaljeval je takoj po vrnitvi iz izgnanstva, leta 1948 pa je bil tudi prisoten pri ponovni ustanovitvi društva Raka. Poleg tega je prejel odličje A. J. III. stopnje. S čebelami se je ukvarjal, dokler mu je dopuščalo zdravje. Znanje je prenesel na sina in vnuka, ki sedaj čebelarita v njegovem čebelnjaku na Mikotah. Tončetu se zahvalujemo za vse, kar je dobrega storil. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

ČD Martin Humek Raka

DANIEL ŽIBRAT 15. 6. 1977–13. 3. 2021

Rodil se je v Avstriji v Rottenmanu, odrasčal pa v Pristavi. Ker je bil velik ljubitelj narave in živali, se je začel zanimati za čebelarstvo. Privlačili so ga življenje čebel, njihovo delo in vse, kar je bilo povezano z njimi. Začel je čebelariti, sprva s štirimi panji, potem pa je število povečal na skoraj 40 panjev. Ves svoj trud je predan vložil v pridobivanje znanja o čebelah, zelo jih je vzljubil. Znal je dobro gospodariti z njimi. Bil je vnet, ljubeč čebelar. To delo je opravljal predano, natančno,

kakor tudi vse drugo, česar se je lotil. Ohranjamo ga v čudovitem spominu in upamo, da se nekoč nad zvezdami srečamo spet.

ČD Ljutomer

FRANC VRENTUŠA 1948–2021

V aprilu 2021 smo se bistriški čebelarji poslovili od čebelarskega prijatelja in zvestega člana Franca Vrentuše. Čebelariti je začel leta 1971 in se naslednje leto včlanil v ČD Slovenska Bistrica in ČZS. Ni bil velik čebelar po številu panjev, ampak je bil velik čebelar po duši, kar se je izražalo pri njegovem odnosu do čebel. Z veseljem je prihajal med čebelarske prijatelje in na čebelarski center, dokler je še lahko. Prejel je vrsto priznanj in zahval, med njimi tudi odličji A. J. III. in II. stopnje 2009. Bil je čebelar v pravem pomenu besede. Ostal nam bo v trajnem spominu.

ČD Slovenska Bistrica

MARJAN GAČNIK 1940–2021

V mesecu maju smo se poslovili od svojega pridnega in zabavnega čebelarja Marjana, ki se je rodil v Ponovi vasi pri Grosupljem, se poročil in ustvaril novo družino. Po očetu je prevzel čebele in z velikim navdušenjem nadaljeval čebelarjenje. Sodeloval je pri gradnji čebelarskega doma in drugih delovnih akcijah

in dogodkih. Za svoj prispevek k slovenskemu čebelarstvu je prejel odličji A. J. III. in II. stopnje ter srebrno in zlato Košakovo odlikovanje. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

ČD Grosuplje

AVGUST BUČAR 17. 7. 1954–18. 5. 2021

24. maja 2021 smo se poslovili od dolgoletnega čebelarja, gospoda Avgusta Bučarja, člana svojega društva. Čebelaril je v AŽ-panjih in mnoga leta deloval v UO ju društva. Na svojem domu na Jančah je velikokrat sprejel šolske otroke in jim predaval o čebelarstvu. Bil je vzrejevalec matic, deloval kot čebelarski mentor in bil od leta 2004 certificiran poklicni čebelar. V 50-letni čebelarski praksi je pridobil mnoga priznanja, kot so srebrno in zlato društveno odličje Maksa Avšiča, priznanje III. in II. stopnje Antona Janše. Prejel je

tudi veliko odličij iz ocenjevanj medov. Pri čebelarjenju mu je pomagala soproga Zdenka, ki nadaljuje njegovo delo. Bil je cenjen čebelar tudi izven našega društva. Z vsem spoštovanjem ga bomo ohranili v lepem spominu.

ČD Ljubljana Moste - Polje

STANISLAV POVŠIČ 1935–2021

24. aprila smo se čebelarji ČD Nova Gorica poslovili od našega dolgoletnega člana Stanislava na pokopališču v Ravnici nad Novo Gorico. V društvo se je včlanil leta 1980. Bil je zelo velik ljubitelj narave, saj je bil tudi lovec. Čebelaril pa je z 20 čebeljimi družinami. Redno se je udeleževal strokovnih ekskurzij, dokler mu je zdravje dopuščalo. Za svoje zasluge je prejel odličje Antona Janše III. stopnje. Ohranili ga bomo v spominu kot dobrega in poštenega prijatelja.

ČD Nova Gorica

Obvestilo

Osmrtnice ne smejo biti daljše od 130 besed.

Osmrtnice do 80 besed so brezplačne.

Brezplačen obseg je hkrati tudi zaželen obseg osmrtnic.

Uredništvo

API KON-TAKT

www.cebelskaoprema.si

**REŠKA CESTA 18A ~ PRESTRANEK
PON-PET 8-16 h ☎ 031 339 287**

5 % pop. za člane ČZS ob got. nakupu nad 100 eur

Logar

ČEBELARSKA OPREMA

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME IN TRGOVINA

Izdelano s smislom za detajle.

DELOVNI ČAS TRGOVINE

PONEDELJEK-PETEK:

09.00-12.00

13.00-17.00

SOBOTA:

09.00-12.00

KUHALNIK VOŠČIN / KORITO ZA RAZKUŽEVANJE NA PLIN

Art. 3300/3306

HOMOGENIZATOR MEDU 100 kg

Art. 7175

- Za homogenizacijo in kremiranje medu
- Dvojno lopatično mešalo
- Z gretjem (art. 7175) ali brez (art. 7176)
- Izoliran (nizka poraba električne energije)

HONEYTHERM - SISTEM ZA TOPLJENJE IN FINO ČIŠČENJE MEDU

- Z dekrystalizacijo medu v Honeythermu odstranimo kristalizacijska jedra, ki povzročajo kristalizacijo medu.
- S pravilno uporabo se vrednost HMF v medu ne zviša.

- Kapaciteta: 8-16 kg medu/uro

Art. 7155

KUHALNIK VOŠČIN OKROGLI S PARNIM UPARJALNIKOM

Art. 3302

LOGAR TRADE D.O.O.

POSLOVNA CONA A 41
SI-4208 ŠENČUR

04 25 19 410

info@logar-trade.si

www.logar-trade.si

Naročeno lahko odpošljemo s paketno pošto.

info.belokranjski-hram@t-2.si

Facebook – belokranjski hram

BH
Belokranjski
HRAM

Imetnikom veljavne članske izkaznice ČZS ob nakupu čebelarске opreme in pribora nudimo 5-% popust pri gotovinskem nakupu v vrednosti nad 100 EUR.

Točilo MINIMA fi 600 mm
Štiri satno točilo za med.
Univerzalni koš,
električni pogon.
Cena: 464,00 €

Točilo OPTIMA fi 600 mm
Štiri satno točilo za med.
Univerzalni koš,
električni pogon.
Cena: 656,30 €

LYSON

Točilo CLASSIC,
fi 800 mm.
Šest kasetno točilo
za med, avtomatično.
Cena: 1.845,10 €

Točilo MINIMA
fi 1000 mm.
Šest kasetno,
električni pogon
Cena: 1.430,00 €

Topilnik voska
mali Lyson
+ gorilnik
Cena: 440,50 €

Spiralni grelec medu,
FI 250 mm, 2x 400W,
OPTIMA LINE
Cena: 284,81 €

Pestra izbira pripomočkov za odkrivanje satja
UGODNO

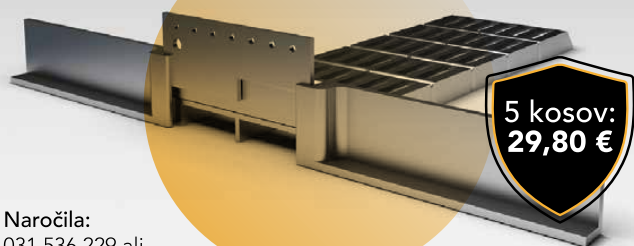
Drugo čebelarско opremo si lahko ogledate na naši spletni strani: www.belokranjski-hram.si

Belokranjski hram d.o.o.
Ulica Staneta Rozmana 26, 8340 Črnomelj
M: +386 40 748 588
Delovni čas: pon., tor., čet., pet.: 09.00-16.00
sre.: 09.00-17.00
sob.: 08.00-12.00

PE Belokranjski hram Domžale
Ulica Nikola Tesla 19, 1230 Domžale
M: +386 40 269 870
Delovni čas: pon., tor., čet., pet.: 9.00-16.00
sre.: 9.00-17.00
sob.: 8.00-12.00

PE Maribor
Trgovina Gardina
Cesta XIV. divizije 75, 2000 Maribor
Tel.: +386 2 471 51 73
Delovni čas: pon.-pet.: 8.00-18.00
sob.: 8.00-12.00

ČEBELJI KORIDOR ZA PREPREČEVANJE ČEBELJEGA ROPA

5 kosov:
29,80 €

Naročila:
031 536 229 ali
www.cebelykoridor.si

CEBELJIKORIDOR SI

Zmagovalec natečaja
najboljše tehnološke
rešitve 2021

Čebelarstva tehnika
Meritve teže vsako uro
Sistem proti kraji (GPS)
Zaznavanje rojenja

Dostop do meritev
znotraj istega
čebelarskega društva ali
javno!

www.BeeScales.io 031 536 229

V 3 enostavnih korakih, do nadzora donosa medu
v oddaljenem čebelnjaku.

- Želite vedno **pravočasno** točiti med in nahraniti čebele, ki so v oddaljenih čebelnjakih?
- Zadovoljne stranke poročajo, da so **privarčevali** pri stroških goriva.
- Želite privarčevati vaš **dragoceni čas**?
- Želite biti **korak pred** ostalimi čebelarji?
- Za **napredne** čebelarje.
- **3 leta** garancije
- višina **46 mm**
- robustna in vzdržljiva **INOX** konstrukcija
- Opcija: **Vremenska postaja** (veter, padavine, temp, vlaga)

Čebelarstva
Tehnika TCM-13

Kontaktirajte nas!

AMES

AMES d.o.o.
Na Lazih 30
SI-1351 Brezovica

T: +386 1 365 70 86
F: +386 1 365 71 02
E: info@ames.si

www.ecebelar.si

Spoznajte BeeConn

Brezžična nadzorna naprava
za spremljanje dogajanja v
vašem čebelnjaku

www.beeconn.si | info@beeconn.si | 03/567 07 34

Čebelam prijazni premazi za les

www.belinka.com

belinka

belinka

ČEBELARSTVO DEBEVEC

APIS MED

Trgovina in proizvodnja: Vrhnika, Opekarska 16
tel.: 01/755 12 82, faks: 01/755 73 52

Delovni čas:
ob delavnikih 9.00–12.00
14.00–16.00

Ob sobotah zaprto.

info@apis-med.si
www.apis-med.si

KAKOVOSTNI
AŽ-SATNIKI
CENA 1,20 EUR
LASTNA
PROIZVODNJA
ZBITI, LEPLJENI, VRTANI

PREDELAVA
VOSKA V
SATNICE
SAMO 1,50 EUR/KG

PRAŠILČEK
AŽ 3-, 5-, 7- IN 9-SATNI

GRELEC ZA MED - OKROGLI
106 CM ALI 86 CM

DVOJNO CEDILO
ZA MED

KAKOVOSTNA
RSF-TOČILA
IN POSODA

PLASTIČNA
POSODA 25 KG

PITALNIK
5 l ZA
AŽ-PANJE

PLATIČNO OBEŠALO (AŽ)
IN RAZSTOJISČE (LR)

ČEBELJE POGAČE LASTNA
PROIZVODNJA CENA 1,45 EUR/KG
NAD 100 KG 4 % POPUSTA

- Naročeno blago pošljemo tudi po hitri paketni pošti (z izjemo lomljivih izdelkov).
- Po izjemno nizki ceni vam iz vašega voska izdelamo satnice — 1,50 EUR/kg.
- Za izdelavo satnic uporabljamo samo steriliziran vosek (30 min nad 125 °C), ki ga predhodno mehansko očistimo nečistoč (do 90 %) s posebnim postopkom posedanja (nečistoče so večinoma težje od čebeljega voska), s čimer vam zagotavljamo čistejši in kakovostnejši vosek.

PANJI SO IZDELANI NATANČNO IN KAKOVOSTNO